

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Hallinto | Sisäministeriön julkaisuja 2019:13

Sisäministeriön kirjanpitoyksikön (KPY 200) tilinpäätös 2018

Sisäministeriön julkaisuja 2019:13

Sisäministeriön kirjanpitoyksikön (KPY 200)
tilinpäätös 2018

Sisäministeriö Helsinki 2019

Sisäministeriö

ISBN PDF: 978-952-324-253-1

Helsinki 2019

Kuvailulehti

Julkaisija	Sisäministeriö	28.2.2019
Tekijät		
Julkaisun nimi	Sisäministeriön kirjanpitoyksikön (KPY 200) tilinpäätös 2018	
Julkaisusarjan nimi ja numero	Sisäministeriön julkaisuja 2019:13	
Diaari/hankenumero	SMDno-2018-1897	Teema Hallinto
ISBN PDF	978-952-324-253-1	ISSN PDF 2490-077X
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-253-1	
Sivumäärä	72	Kieli suomi
Asiasanat	Tilinpäätös, talous, toimintakertomus	
Tiivistelmä	<p>Sisäministeriön kirjanpitoyksikön vuoden 2018 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumista kuvaavista toteutumataskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista.</p> <p>Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä raportoinnin ministeriön toiminnan yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta, kuvauksen toiminnallisesta tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös sisäisen valvonnan arviointiläusuman, kokonaisarviointien tulokset ja yhteenvedot väärinkäytöksistä.</p>	
Kustantaja	Sisäministeriö	
Julkaisun myynti/jakaja	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi	

Presentationsblad

Utgivare	Inrikesministeriet	28.2.2019	
Författare			
Publikationens titel	Bokslut för Inrikesministeriets bokföringsenhet 2018 (BFE 200)		
Publikationsseriens namn och nummer	Inrikesministeriets publikationer 2019:13		
Diarie-/projektnummer	SMDno-2018-1897	Tema	Förvaltning
ISBN PDF	978-952-324-253-1	ISSN PDF	2490-077X
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-253-1		
Sidantal	72	Språk	finska
Nyckelord	bokslut, ekonomi, verksamhetsberättelse		
Referat	<p>Bokslutet för 2018 för Inrikesministeriets bokföringsenhet består av en verksamhetsberättelse, utfallskalkyler som redogör för utfallet av budgeten, en intäcks- och kostnadskalkyl som redogör för intäkterna och kostnaderna, en balansräkning som redogör för den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och uppgifter som lämnas i bilagor.</p> <p>Den verksamhetsberättelse som ingår i bokslutet innehåller ledningens verksamhetsrapport, en rapport över de samhälleliga verkningarna av ministeriets verksamhet, en beskrivning av den funktionella effektiviteten, avkastningen och kvalitetsledningen samt om hanteringen av mänskliga resurser. Verksamhetsberättelsen innehåller också ett utlåtande om bedömningen av den interna kontrollen, resultaten av helhetsbedömningarna och sammanfattningar av oegentligheter.</p>		
Förläggare	Inrikesministeriet		
Beställningar/distribution	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Sisältö

1	Toimintakertomus	8
1.1	Johdon katsaus	8
1.2	Tuloksellisuus.....	11
1.3	Vaikuttavuus.....	12
1.3.1	Hallitusohjelma ja valtioneuvostotasoinen kehittäminen.....	14
1.3.2	Ministeriön sisäinen kehittäminen.....	32
1.3.3	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus.....	41
1.4	Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	41
1.4.1	Toiminnallinen tuottavuus, taloudellisuus ja suoritteiden määrät.....	41
1.4.2	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	43
1.4.3	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	43
1.5	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	43
1.6	Tilinpäätösanalyysi	46
1.6.1	Rahoituksen rakenne.....	46
1.6.2	Talousarvion toteutuminen	49
1.6.3	Tuotto- ja kululaskelma.....	51
1.6.4	Tase	52
1.7	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	53
1.8	Arviointien tulokset	55
1.9	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	56
2	Sisäministeriön talousarvion toteumalaskelma	57
3	Sisäministeriön tuotto- ja kululaskelma	60
4	Sisäministeriön tase	61

5	Liitetiedot	63
5.1	Tilinpäätöslaskelmien liitteet.....	63
6	Allekirjoitukset	72

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Ministeriön keskeisiä tehtäviä ovat säädösvalmistelu, hallinnonalan ohjaus sekä kansainväliset asiat. Hallituksen ja eduskunnan edellyttämät tehtävät ja hallituksen uudet linjaukset pystyttiin toteuttamaan kaikilla näillä sektoreilla vuonna 2018 ja ministeriö saavutti toiminnalleen asetetut tavoitteet hyvin.

Suomen keskeisin sisäisen turvallisuuden haaste on laajeneva, monimuotoinen syrjäytyminen. Se lisää yhteiskunnallisten häiriöiden riskiä ja määrittelee suurelta osin tarpeen turvallisuusviranomaisten tuottamille palveluille. Radikalisoituminen ja ääri-liikkeiden voimistuminen ovat syrjäytymisen äärimmäisiä seurauksia. Väestön kokemukset epäkohdista ja kansainväliset esimerkit kasvattavat yhteiskunnallisten levottomuuksien mahdollisuutta. Kokonaisrikollisuus on laskenut yleisen hyvinvoinnin lisääntyttyä, mutta hyvinvointi ja turvallisuus eivät jakaudu tasaisesti eri väestöryhmien kesken. Väestön odotukset turvallisuudelle ovat kasvaneet.

Turvallisuustilanteen ennustettavuus Euroopassa säilyi haasteellisena. EU:n ulkoraajoilla havaittujen laittomien rajanylitysten määrä väheni, mutta oli edelleen suurempi kuin vuonna 2013. Terrorismin uhka säilyi Suomessa kohonneella tasolla. Kansainvälisen turvallisuusympäristön muutos jatkuu myös tulevaisuudessa. Maahantuloon liittyvä ennakoimattomuus, ilmastonmuutoksesta johtuvat sään ääri-ilmiöt ja teknologiasta riippuvaisen yhteiskunnan haavoittuvuus ovat uhkia, joihin turvallisuusviranomaisen on lähivuosina varauduttava nykyistä paremmin. Onnettomuuksien ehkäisyssä korostuvat ympäristöturvallisuus ja ekologiset näkökulmat. Meriliikenteen kasvu haastaa sisäisen turvallisuuden viranomaiset ylläpitämään johtamis- ja toimintavalmiutta merellisissä monialaonnettomuuksissa sekä osallistumaan merellisen ympäristön suojeluun.

Muuttunut turvallisuusympäristö vaatii yhteistä tilannekuvaa, uusia toimintatapoja ja entistä syvempää yhteistyötä. Erityisesti turvallisuuden tunteen säilyttäminen vaatii digitalisaation tuomista mahdollisuuksista huolimatta myös viranomaisten näkyvää läsnäoloa. Riittävien resurssien pitkäjänteinen varmistaminen on ehdoton edellytys viranomaisten palvelutason säilymiselle ja näkyvälle läsnäololle tulevinakin vuosina.

Sisäministeriö pyrki aktiivisesti varmistamaan sisäisen turvallisuuden toimijoiden resurssit talousarvio- ja kehysprosesseissa, jotta hallinnonalan yhteiskunnalliset vaikutavuustavoitteet saavutettaisiin ja hallitusohjelman mukainen visio maailman turvallisimmasta maasta toteutuisi.

Sisäministeriössä oli käynnissä useita lainsäädäntöhankkeita sisäisen turvallisuuden kehittämiseksi, joista esimerkkeinä voi mainita siviilitiedustelulainsäädännön valmistelun, eduskunnan hyväksymät rajavartiolaitoslainsäädännön muutokset hybridiuhkiin varautumiseksi ja kansalaisuuslain muutosten valmistelun. Hallitusohjelman kärkihanke säädösten sujuvoittamiseksi näkyi edelleen säädösvalmistelussa. Sisäministeriö osallistui normien purkuun sekä kansalaisten ja yritysten hallinnollisen taakan keventämiseen. Tavoitteena oli erityisesti helpottaa erilaisten lupien hakemista ja sähköistä asiointia.

Maahanmuuttopoliittinen ohjelma julkaistiin tammikuussa 2018. Ohjelma määrittää Suomen maahanmuuttopoliittisia linjauksia, jotka edistävät erityisesti työperusteista maahanmuuttoa, sekä sitä tukevaa kotoutumista ja hyviä väestösuhteita eri väestöryhmien välillä.

Poliisin ennalta estävän työn strategia vuosille 2019–2023 valmistui joulukuussa. Strategian lähtökohtana ja tavoitteena on, että siinä päätetyt tavoitteet ja strategiset linjaukset vastaavat aidosti poliisin ennalta estävään työhön kohdistuviin odotuksiin.

Valtioneuvosto antoi marraskuussa periaatepäätöksen kansallisesta terrorismintorjunnan strategiasta. Strategiassa on 31 toimenpidettä, jotka olivat jo käynnissä tai joita alettiin toteuttaa välittömästi viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistyöllä.

Kansallinen riskiarvio päivitettiin ja sitä laajennettiin kattamaan yhteiskunnan turvallisuusstrategian edellyttämät uhkamallit. Kansallinen riskiarvio tunnistaa olemassa olevat riskit ja arvioi niiden todennäköisyydet ja seurausvaikutukset. Arvio muodostaa perustan varautumisen suunnittelulle myös paikallisesti ja alueellisesti siten, että eri toimijoiden roolit ja vastuut täydentävät toisiaan kustannustehokkaasti.

Sisäministeriön kansainvälinen ja EU-tason yhteistyö oli vuonna 2018 laajaa ja aktiivista. Ministeriön EU- ja kansainvälisten asioiden painopisteiden toteuttamista edistettiin mm. useiden ministeriön ylimmän johdon vierailujen aikana. Sisäministeriö osallistui aktiivisesti valtioneuvoston kanslian johdolla Suomen vuoden 2019 EU-puheenjohtajakauden valmisteluun.

Sisäministeriön hallinnonalan strategisen ohjauksen kehittäminen käynnistettiin syksyllä 2018. Kehittämällä pyritään siihen, että eri toimialojen toiminta palvelee aiempaa vahvemmin valtioneuvoston isoja, hallinnonalat ylittäviä strategisia tavoitteita.

Sisäministeriön hallinnonalan tulevaisuuden ohjausmallia kehittävä hanke käynnistyi syksyllä. Hankkeen tavoitteena on toimeenpanna keväällä 2018 valmistuneen ulko-

puolisen selvittäjän ehdotuksia, jotka sisäministeriön johtoryhmä on valinnut sisäasiainhallinnon tulosohtauksen kehittämisen kohteiksi. Uudistuksen tavoitteena on, että sisäasiainhallinnon tulosohtausjärjestelmä vahvistuu mm. toimintojen yhtenäistymisen ja selkiytymisen myötä.

Vuonna 2015 alkanut pelastustoimen uudistushanke saatiin hankkeena päätöksen. Pelastustoimen uudistuksen tavoitteiden toteuttaminen kuitenkin jatkuu vuonna 2019. Pelastustoimen uudistus tulee voimaan samanaikaisesti maakuntauudistuksen kanssa, jonka voimaantulo siirrettiin alkamaan vuoden 2021 alusta. Pelastustoimen uudistuksen voimaantuloa siirrettiin vastaavasti. Sisäministeriö vastaa vuoden 2021 alusta valtion ja maakuntien välisestä pelastustoimen ohjauksesta sekä maakuntien varautumisen yhteensovittamisesta. Aluehallintovirasto lakkautetaan ja aluehallintovirastossa pelastustoimen ja varautumisen tehtäviä hoitaneet henkilöt siirtyvät sisäministeriön, Pelastusopiston ja lupa- valvontaviraston työntekijöiksi. Öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntatehtävä siirretään ympäristöministeriöltä sisäministeriölle vuoden 2019 alusta.

Kriisinhallintakeskus (CMC) siirtyy hallinnollisesti Pelastusopistosta sisäministeriöön 1.1.2019. Hallinnollisen siirron myötä Kriisinhallintakeskus on sisäministeriön yhteydessä oleva siviilikriisinhallinnan tehtäviä hoitava keskus.

Hallitus linjasi elokuussa, että Kuopiossa sijaitsevan Pelastusopiston kehittymistä pelastusalan kansainvälisen tason osaamiskeskuksena vahvistetaan kokoamalla Suomessa tapahtuva pelastusalan tutkimukseen johtava koulutus Pelastusopistoon vuoteen 2020 mennessä. Sisäministeriö päätti marraskuussa 2018 kumota Helsingin kaupungin pelastuskoululle annetun oikeuden antaa pelastusalan ammatillista peruskoulutusta. Vuodesta 2021 lähtien kaikki Suomen pelastajat peruskoulutetaan Pelastusopistolla Kuopiossa.

Vuonna 2017 käynnistyneen koko hallinnonalalle kohdennetun henkilöstöjohtamiseen painottuvan Hyvä johtaja -koulutusohjelma saatiin onnistuneesti päätökseen huhtikuussa 2018. Koulutusohjelma pyrki edistämään ja tukemaan strategista henkilöstöjohtamista sekä osallistujien yksilö-, yhteisö- ja organisaatiotason kehittymisprosesseja.

Työtyytyväisyyden kokonaisindeksi (VMBaro) oli sisäministeriössä aiempien vuosien tapaan korkealla tasolla (3,8), vaikka asettua tavoitetta (3,9) ei aivan saavutettu. Kaikilla seitsemällä kyselyn osa-alueella tapahtui nousua. Ministeriöiden kokonaiskeskiarvojen perusteella sisäministeriön tulos oli toiseksi paras ministeriöstä. Ministeriössä miehet olivat työtyytyväisyyden mittareilla mitattuna naisia tyytyväisempiä. Niin

ikään asiantuntijaryhmään kuuluvat olivat toimeenpanevaa henkilöstöä tyytyväisempiä. Ikäryhmissä tyytyväisimpiä olivat alle 30-vuotiaat ja yli 50-vuotiaat. Määräaikaisessa virkasuhteessa olevat olivat vakituudessa virassa olevia tyytyväisempiä.

1.2 Tuloksellisuus

Sisäministeriö asetti toiminnalleen vuoden 2018 talousarviossa seuraavat alustavat tavoitteet:

- Toteutetaan hallitusohjelmaa ja sisäisen turvallisuuden strategiaa
- Ministeriön toimialan ohjaus edistää yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteiden toteutumista
- Toimitaan hallinnonalan osalta sekä muiden ministeriöiden kanssa yhteistyössä hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi sellaisten toimintasektoreiden osalta, joiden voidaan katsoa kuuluvan ensisijaisesti sisäministeriön vastualueelle
- Ministeriön ja sen hallinnonalan toiminnan ja talouden suunnittelu sekä seuranta on systemaattista ja kokonaisvaltaista
- Ministeriön lainsäädäntötyö täyttää valtioneuvoston asettamat laatuvaatimukset. Vahvistetaan suunnitelmallisuutta, yhteistyötä ja osaamista lainsäädännön valmistelussa. Lainsäädännön kehittämisessä ja ministeriön lainsäädäntösuunnitelmassa otetaan huomioon hallitusohjelman tavoitteet säädösten sujuvoittamisesta, normien perkaamisesta ja purkamisesta
- Ministeriön KV- ja EU-toimintaan liittyvät resurssit hyödynnetään aiempaa tehokkaammin ja ministeriö tehostaa sisäistä yhteistyötään KV- ja EU-asioissa. Turvataan hallinnonalan edustautuminen EU:n keskeisissä päätöksentekoeleimissä
- Valmistaudutaan EU-puheenjohtajuuskauteen vahvistamalla EU-vaikuttamista. Tavoitteena on edistää kansallisia intressejä Suomen EU-politiittisten linjausten mukaisesti. Varmistetaan, että EU-puheenjohtajuuskauden resurssit kohdennetaan tarkoituksenmukaisesti
- Luodaan edellytyksiä ministeriön vaikuttavuuden ja tuottavuuden parantamiselle. Hyödynnetään täysimääräisesti uusitun toimitilan tarjoamat mahdollisuudet työn tekemisen tapojen uudistamiseksi.

Sisäministeriö vahvisti suunnitteluasiakirjassaan (SM:n tavoitteet ja resurssit 2018 - 2022) ministeriön yhteiset tavoitteet vuosille 2018–2022 ja tavoitteiden saavuttamiseksi vuodelle 2018 asetetut toimenpiteet. Tavoitteilla pyritään tukemaan ministe-

riön hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista. Vahvistettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisesta raportoidaan tämän toimintakertomuksen kappaleessa 1.3.

Sisäministeriön hallinnonalan kirjanpitoyksikköinä toimivat virastot ja laitokset raportoivat toimintansa tuloksellisuudesta omista toimintakertomuksissaan.

1.3 Vaikuttavuus

Valtioneuvosto asetti vuoden 2018 talousarviossa sisäministeriön hallinnonalalle seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuodelle 2018:

- Sisäisen turvallisuuden palvelut sekä viranomaisten toimintakyky turvataan koko maassa. Tunnistetaan ydintehtävät ja priorisoidaan tehtävät suhteessa annettuihin resursseihin
- Kansallinen turvallisuus varmistetaan. Tehostetaan ennakkointia, tiedustelua ja tilannekuvaa. Valmistellaan turvallisuusympäristön muutoksen edellyttämät toimivaltuusmuutokset. Parannetaan viranomaisten osaamista ja varautumista uusiin uhkiin
- Maahanmuutto on hallittua ja tukee samalla työllisyyttä ja talouskasvua. Vastaanottojärjestelmän kustannustehokkuus ja toiminnan laatu yhdenmukaistetaan ja varmistetaan. Viranomaisprosesseja ja ilman laillista oleskeluoikeutta olevien palauttamista tehostetaan
- Toimintatapoja kehitetään ja palvelutasoa ylläpidetään digitalisaation ja uusien teknologioiden avulla. Kehittämistoimenpiteet tehdään asiasnäkökulma, saavutettavuus, yhdenvertaisuus sekä turvallisuus huomioiden kustannustehokkaasti ja kansallisia ratkaisuja hyödyntäen.

Vuoden 2018 talousarviossa sisäministeriön hallinnonalan eri sektoreille asetettiin seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet:

- Poliisitoimen osalta painotetaan poliisin toimintavalmiuteen, yhteiskuntauhan säilyttämiseen sekä turvapaikanhakijatilanteeseen liittyviä tehtäviä. Resurssien mahdollistamissa puitteissa painotetaan myös rikosten, järjestyshäiriöiden ja onnettomuuksien ennalta estämistä ja vähentämistä sekä palvelukyvyyn ja näkyvyyden turvaamista. Torjutaan sellaiset hankkeet ja rikokset, jotka voivat vaarantaa valtio- ja yhteiskuntajärjestystä tai valtakunnan sisäistä tai ulkoista turvallisuutta yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

- Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallisina vaikuttavuustavoitteina on ylläpitää rajaturvallisuutta, varmistaa sujuva rajaliikenne, tuoda viranomaisapua rajaseudun ja rannikon harvaan asutuille alueille, lisätä merellistä turvallisuutta ja osallistua sotilaalliseen maanpuolustukseen. Nämä vaikuttavuustavoitteet tuotetaan kustannustehokkaasti maalla, merellä ja ilmassa vaikeissakin luonnonoloissa myös yhteiskunnan kaikissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.
- Pelastustoimen tehtävänä on parantaa yhteiskunnan turvallisuutta kaikissa oloissa yhdessä muiden toimijoiden kanssa vähentämällä onnettomuuksia, vastaamalla pelastustoiminnasta, osallistumalla siviilivalmiuden ylläpitoon ja kehittämiseen, rajoittamalla onnettomuuksien seurauksia ja hyödyntämällä pelastustoimen jatkuvaa valmiutta laajemmin yhteiskunnassa sekä tuottamalla terveydenhuollon kanssa sovittuja ensivaste- ja ensihoitopalveluja.
- Hätäkeskustoiminnan keskeisenä yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on edistää osaltaan väestön turvallisuutta. Järjestelmää kehitetään käyttöönottamalla viranomaisten yhteinen hätäkeskustietojärjestelmä kaikissa hätäkeskuksissa vuoden 2018 aikana.
- Maahanmuuttoviraston yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet toteuttavat hallitusohjelman maahanmuuttopoliittisia linjauksia.
- Maahanmuutto on hallittua. Hallitun maahanmuuton tilanteen ylläpito vaatii Suomelta erityisiä toimia tilanteessa, jossa Eurooppaan saapuu tämän vuosisadan mittakaavassa poikkeuksellisia määriä turvapaikkaa hakevia ja muita siirtolaisia. Tarvitaan sekä kansallisia toimenpiteitä että vahvaa vaikuttamista kansainvälisesti, EU:ssa sekä kahdenvälisesti lähimmäisten suuntaan. Maahanmuuton hallittavuus edellyttää tiiviin viranomaisyhteistyön lisäksi ennakoivaa ja tietopohjaista viranomaistiedotusta maahanmuuton mahdollisuuksista ja maahanmuuttohallinnon toiminnasta. Oikaisemalla virheellisiä ja perusteettomia käsityksiä pyritään hillitsemään ihmismalakuuljetusta ja ihmiskauppaa.
- Maahanmuuttopolitiikan valmistelussa pyritään aktiivisesti saavuttamaan maahanmuuton hyödyt kansainvälisen kilpailukyvyn ja taloudellisen toimeliaisuuden lisääntymisen, kaupankäynnin kasvun ja huoltosuhteen parantamisen kautta. Kiintiöpakolaisten määrä pidetään ainakin viime vuosien tasolla. Maahanmuuttovirasto ja vastaanottokeskukset toimivat yhteistyössä ELY-keskusten ja kuntien kanssa oleskeluluvan saaneiden henkilöiden kuntiin siirtymisen tehokkuuden varmistamiseksi. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittarina on kuntaan sijoituksen keskimääräinen odotusaika vastaanottokeskuksissa luvan saamisesta.
- Henkilöstön yhdenvertainen kohtelu on osa hyvää henkilöstöpolitiikkaa ja liittyy kaikkeen työnantajatoimintaan. Sisäministeriön hallinnonalalla noudatetaan hallituksen tasa-arvo-ohjelmaa sekä sisäasiainhallinnon yleisiä linjauksia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Tasa-

arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevien tavoitteiden toteutumista seurataan osana toiminnan ja talouden suunnittelua ja seurantaa. Seurantaa koordinoi sisäministeriön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden koordinaatioryhmä.

- Sisäasiainhallinnossa toteutetaan vuonna 2018 toimenpiteitä kestävän kehityksen selonteon painopisteen Yhdenvertainen, tasa-arvoinen ja osaava Suomi mukaisesti.

Sisäministeriö raportoi toimialansa yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä hallituksen vuosikertomukseen sisältyvässä ministeriön toimialan tuloksellisuuden kuvauksessa. Tässä sisäministeriön kirjanpitoyksikön toimintakertomuksessa raportoidaan siitä, miten ministeriön toiminta on tukenut yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista.

Sisäministeriön hallinnonalan kirjanpitoyksikköinä toimivat virastot ja laitokset raportoivat toimintakertomuksissaan oman toimintansa vaikuttavuudesta.

1.3.1 Hallitusohjelma ja valtioneuvostotasoinen kehittäminen

Sisäisen turvallisuuden strateginen kehittäminen

Valtioneuvosto hyväksyi lokakuussa 2017 periaatepäätöksen sisäisen turvallisuuden strategiasta. Strategian toimenpideohjelmassa on kahdeksan toimenpidekokonaisuutta ja yhteensä 39 toimenpidettä. Strategia toimeenpannaan valtionhallinnossa osana eri hallinnonalojen toiminnan ja talouden suunnittelua ja tulosohjausta. Muiden vastuutahojen osalta toimeenpano toteutetaan verkostoyhteistyössä.

Huhtikuussa 2017 järjestetyn hallituksen puolivälitarkastelun tuloksena laadittiin hallituksen toimintasuunnitelma 2017–2019 ja muodostettiin siihen liittyvä turvallisuus-toimenpidekokonaisuus. Sisäministeriössä laadittua suunnitelmaa hallituksen turvallisuus-toimenpidekokonaisuuden toimeenpanosta sisäministeriön hallinnonalalla toteutettiin vuoden 2018 aikana.

Sisäministeriön tulevaisuuskatsaus - Suomesta maailman turvallisin maa - julkaistiin kesäkuussa. Tulevaisuuskatsaus perustuu ilmiölähtöiseen ennakointityöhön ja sisäministeriön strategia-asiakirjoihin. Tulevaisuustyön tarkoitus ei ole ennustaa mitä tulevaisuudessa tulee tapahtumaan, vaan auttaa valmistautumaan erilaisiin muutuskulkuihin ja tarkastelemaan kriittisesti nyt tehtäviä päätöksiä.

Osana hallituksen sisäisen turvallisuuden strategian toimeenpanoa valmisteltiin sisäisen turvallisuuden tila -raporttia. Raportissa sisäistä turvallisuutta käsitellään neljällä osa-alueella, jotka ovat ihmisten turvallisuuden tunne ja avun saanti, rikollisuus, tapaturmat ja onnettomuudet sekä yhteiskuntarauha ja vakaus. Raporttiin koottujen tilastojen ja kansainvälisen vertailun valossa Suomi on maailman turvallisin maa. Raportti julkaistaan tammikuussa 2019.

Tavoite 1: Sisäisen turvallisuuden strategiassa linjattujen toimenpiteiden sekä hallituksen Turvallisuus -painopisteen mukaiset toimenpiteet toteutetaan ja seuranta järjestetään

Toteuma: eteni suunnitelman mukaisesti

Tavoitteen saavuttamiseksi vuodelle 2018 asetetut toimenpiteet:

Toimenpide	Toteuma
Edistetään sisäisen turvallisuuden strategian mukaisten linjausten viemistä toimialojen strategioihin ja muihin toimintaa ohjaaviin strategioihin	<p>Sisäministeriön suunnittelumääräyksen mukaisesti hallinnonalan yhteinen toiminnan suunnittelu perustuu hallitusohjelmaan, sisäisen turvallisuuden selonteon ja strategian linjauksiin, julkisen talouden suunnitelmaan, maahanmuuttopoliittisen ohjelmaan, sisäministeriön tulevaisuuskatsaukseen sekä sisäasianhallinnolle asetettuihin tavoitteisiin EU- ja kansainvälisille asioille.</p> <p>Sisäministeriön hallinnonalan strategisen ohjauksen kehittäminen käynnistettiin syksyllä 2018. Kehittämisellä pyritään siihen, että eri toimialojen toiminta palvelee aiempaa vahvemmin valtioneuvoston isoja, hallinnonalat ylittäviä strategisia tavoitteita.</p> <p>Syksyllä 2018 yhteistyössä virastojen kanssa valmisteltujen tulossopimusten tavoitteet muodostettiin sisäministeriön hallinnonalan strategisten tavoitteiden 2019–2023 pohjalta.</p> <p>Sisäisen turvallisuuden strategian mukaisia linjauksia vietiin osaksi hallinnonalan toimintaa ohjaavia strategioita.</p>
Päivitetään poliisin ennalta ehkäisevän toiminnan strategia 2018-2021 sekä terrorismintorjunnan strategia.	<p>Poliisin ennalta estävän työn strategia vuosille 2019–2023 valmistui joulukuussa. Poliisihallitus laati strategian toimeenpanosuunnitelman sisäministeriön ohjeiden mukaisesti.</p> <p>Valtioneuvosto antoi marraskuussa periaatepäätöksen kansallisesta terrorismintorjunnan strategiasta. Strategiassa on 31 toimenpidettä, jotka ovat jo käynnissä tai joita aletaan toteuttaa välittömästi viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistyöllä.</p>

<p>Hätäkeskustoiminnan strategian valmistelu</p>	<p>Hätäkeskustoiminnan strategiaa valmisteltiin ohjaavien ministeriöiden, Hätäkeskuslaitoksen ja yhteistyöviranomaisten kesken. Strategian valmistelua jatketaan vuonna 2019.</p>
<p>Varmistetaan kansallisen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn strategian toimeenpano</p>	<p>Toimeenpanosta laadittiin raportti vuonna 2017. Vastaavaa raporttia ei laadittu vuonna 2018, koska ohjelman arviointi aloitettiin marraskuussa 2018. Arviointi valmistuu maaliskuussa 2019.</p>
<p>Kehitetään strategista turvallisuusviestintää osana viranomaisten tavanomaista viestintää ja kriisiviestintää yhteistyössä yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa</p>	<p>Sisäisen turvallisuuden portaalien TUOVIn ensimmäinen versio julkaistiin kesäkuussa. Sisäisen turvallisuuden portaalit toimii sisäisen turvallisuuden strategian toimeenpanon seurannan kanavana ja kerää yhteen sisäisen turvallisuuden hankkeet, kokeilut, toimintamallit, informaation, sosiaalisen median ja tutkimuksen. Toiminnot ovat sivustolla käytävissä tammikuussa 2019.</p> <p>Viranomaisviestinnässä noudatetaan valtioneuvoston viestintäsuositusta ja häiriötilanteiden viestintäohjetta.</p> <p>Ministeriön vuonna 2017 valmistuneen kriisiviestintäohjeen jalkauttamista jatkettiin.</p>
<p>Huolehditaan siitä, että kansainvälinen toiminta tukee kansallisesti tehtävää työtä</p>	<p>Kansainvälinen yhteistyö on sisäasiainhallinnon eri toimialoille osa jokapäiväistä työtä.</p> <p>Välivaltaisen radikalisoitumisen ennalta estämisen EU-prioriteetit vahvistettiin kesäkuussa 2018. Prioriteetit tukevat kansallisella tasolla tehtävää työtä.</p> <p>Suomen viranomaisilla on käytössään unionin laajuisia tietojärjestelmiä, joita viranomaiset hyödyntävät niin rikostorjunnassa kuin rajavalvonnassa. Poliisi tekee tiivistä, tarkkaan säänneltyä yhteistyötä eri jäsenmaiden vastaavien viranomaisten kanssa sekä ennaltaehkäisevästi että tapahtuneiden rikosten tutkinnassa. Euroopan unionin ulkorajoilla rajavalvontaa yhtenäistetään ja tehostetaan, ja yhteistä riskiarviointia parannetaan. Vastaavasti pelastusviranomaisilla on käytössään monia koko unionin kattavia välineitä, joilla varmistetaan kaluston ja rahoituksen järjestyminen erilaisiin katastrofi- ja pelastuspalvelutilanteisiin.</p> <p>Suomen kansainvälisen pelastustoiminnan järjestelmää ja kansainvälisen pelastustoiminnan osaamisen, henkilöstön ja kaluston hyödyntämistä kansallisen valmiuden ja varautumisen tukena kehitettiin osana pelastustoimen uudistusta.</p>

	<p>Sisäministeriö ja Suomen Punainen Risti (SPR) vahvistivat yhteistyötään allekirjoittamalla yhteistyöpöytäkirjan huhtikuussa. Yhteistyöpöytäkirja koskee sisäministeriön ja SPR:n valmius- ja varautumisyhteistyötä.</p> <p>SPR tekee yhteistyötä sisäasiainhallinnon kanssa muun muassa hälytystehtävissä ja niihin varautumisessa, pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanoton tukemisessa ja laajamittaiseen maahanmuuttoon varautumisessa, meripelastustoiminnassa, kansainvälisen avun antamisessa ja vastaanottamisessa. Sisäministeriö ja SPR myös jakavat tilannetietoa kriisitilanteissa.</p>
<p>Jatketaan säädöshankkeissa sisäisen turvallisuuden vahvistamista ja arvioidaan (voimaantulleiden) säädösten toimivuutta muuttuneessa turvallisuusympäristössä.</p>	<p>Sisäministeriössä oli käynnissä useita lainsäädäntö-hankkeita sisäisen turvallisuuden kehittämiseksi, joista esimerkkeinä voi mainita siviilitiedustelulain-säädännön valmistelun sekä kansalaisuuslain, ulko-maalaislain muutosten valmistelut sekä eduskunnan hyväksymät rajavartiolaitos-säädännön muutokset hybridiuhkiin varautumiseksi.</p> <p>Hallituksen esitys siviilitiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi annettiin Eduskunnalle tammikuussa 2018. Esityksessä ehdotettavan lainsäädännön keskeisin tavoite on kansallisen turvallisuuden parantaminen ja säädöspohjan luominen tiedustelulle. Tavoitteena on parantaa suomalaisen yhteiskunnan mahdollisuuksia suojautua kansalliseen turvallisuuteen kohdistuvilta kaikkein vakavimmilta uhkilta.</p> <p>Sisäministeriö lähetti kesäkuussa lausunnolle hallituksen esityksen, jossa ehdotetaan kansalaisuuslain muuttamista siten, että tiettyihin vakaviin rikoksiin syyllistynyt voisi menettää Suomen kansalaisuuden. Kansalaisuuden menettäminen voisi koskea vain sellaisia henkilöitä, joilla olisi myös jonkin toisen valtion kansalaisuus sekä riittävästi tosiasiallisia siteitä toiseen kansalaisuusvaltioonsa.</p> <p>Maasta karkottamista koskevien päätösten täytäntöönpanoa nopeutetaan ulkomaalaislain muutoksella 1.1.2019 alkaen. Tietty yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvät karkottamispäätökset voidaan panna täytäntöön 30 päivän kuluttua tiedoksiannosta, ellei hallinto-oikeus ole kieltänyt täytäntöönpanoa. Karkottamismenettelyä käytetään maasta poistamiseen silloin, kun henkilöllä on tai on ollut oleskelulupa Suomessa tai EU-kansalaisen oleskelu on rekisteröity. Lainmuutoksen taustalla on pääministeri Sipilän hallitusohjelma, jonka mukaan törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden, rikoksen uusijoiden ja yleiselle järjestykselle vaarallisten henkilöiden maasta</p>

	poistamista nopeutetaan. Muutos ei koske esimerkiksi turvapaikanhakijoiden käännyttämistä.
Vaikutetaan EU:n uuteen sisäisen turvallisuuden strategiaan (2021-) ja varmistetaan strategian tehokas täytäntöönpano.	Nykyinen EU:n sisäisen turvallisuuden strategia on voimassa vuoden 2020 loppuun. Osallistuttiin ja seurattiin aktiivisesti mahdollisen uuden strategian valmistelua.
Osallistutaan EU:n tulevan rahoitusohjelmakauden (2021-) valmisteluun	EU:n tulevan rahoitusohjelmakauden 2021–2027 valmisteluun osallistuttiin Itävallan EU-puheenjohtajakaudella heinä-joulukuussa 2018 neuvoston JHA MFF ad hoc -työryhmässä aktiivisesti. Lisäksi jäsenvaltioiden välisissä epävirallisissa kokouksissa keskusteltiin uudesta rahoitusohjelmakaudesta. Kansallisella tasolla valmisteluun osallistuttiin valtioneuvoston kanslian johtaman MFF-virkamiesjohtoryhmän kautta sekä asettamalla komission antamien sisäasioiden rahastojen asetusehdotuksien valmistelussa tukemaan horisontaalinen työryhmä. Yleisasetusehdotuksen (CPR) valmistelun osalta tehtiin yhteistyötä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

Tavoite 2: Yhteinen tilannekuva vahvistuu

Toteuma: toteutui

Tavoitteen saavuttamiseksi vuodelle 2018 asetetut toimenpiteet:

Toimenpide	Toteuma
Päivitetään kansallinen riskiarvio ja laajennetaan sitä kattamaan yhteiskunnan turvallisuusstrategian edellyttämät uhkamallit	Kansallinen riskiarvio päivitettiin ja sitä laajennettiin kattamaan yhteiskunnan turvallisuusstrategian edellyttämät uhkamallit. Riskiarvio julkaistaan vuoden 2019 alussa. Kansallinen riskinarviotyö käynnistettiin vuoden 2017 lopulla. Työryhmään osallistuivat sisäministeriö, Turvallisuuskomitean sihteeristö, valtioneuvoston kanslia, liikenne- ja viestintäministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, ympäristöministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, ulkoministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, puolustusministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, Huoltovarmuuskeskus sekä Ilmatieteen laitos. Lisäksi Etelä-Suomen aluehallintovirasto toimi aluehallintovirastojen yhteisenä edustajana samoin kuin Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne

	<p>ja ympäristökeskus ELY-keskusten yhteisenä edustajana. Järjestöjä työssä edusti Suomen Pelastusalan keskusjärjestö SPEK.</p> <p>Kansallisessa riskiarviossa pyrittiin huomioimaan häiriötilanteiden vaikutus yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin ja löytämään riskejä, joilla on laajempaa kansallista merkitystä. Tämä tarkoittaa riskejä, joissa voimavarojen käyttöä pitää koordinoita useamman viranomaisen välillä, vähintään alueellista tai kansallisesti ja mahdollisesti myös muilta mailta tukea pyytäen. Käsittelyn painopiste on sisäisissä ja välittömästi lähialueella vaikuttavissa riskeissä.</p> <p>Alueellisen riskiarvion tulokset ja kuvaus arvion laatimisesta kootaan kirjalliseksi raportiksi, joka jaetaan alueen toimijoiden käyttöön ja tarvittaessa muille sidosryhmille. Tarkoitus on, että riskiarvioinnin kokonaisuus muodostuu valtakunnallisesta sekä alueellisista riskiarvioista, joita hyödynnetään yhteisessä varautumisessa mutta myös jokaisen toimijan omista riskiarvioista, joissa valtakunnallista sekä alueellista riskiarviota hyödynnetään varautumisen yhtenäisenä perustana. Näin muodostuu kokonaisuus, jossa merkittävimmät riskit on tunnistettu ja arvioitu poikkihallinnollisesti.</p> <p>Kansallisen riskiarvion laatimisen taustalla oleva unionin pelastuspalvelumekanismi kattaa ihmisen, ympäristön ja omaisuuden suojelun unionin alueella ja sen ulkopuolella tapahtuvissa kaikenlaisissa luonnon ja ihmisen aiheuttamissa onnettomuuksissa (civil protection).</p>
<p>Perustetaan sisäministeriöön analyysi- ja ennakoitointoiminto ja muodostetaan sen tueksi poikkihallinnollinen tutkimus- ja ennakoitiverkosto (ml. ennakointi- ja analyysitoiminnon käynnistäminen ja verkoston aktivoiminen)</p>	<p>Sisäisen turvallisuuden strategian toimenpideohjelman mukaisesti sisäministeriö asetti vuoden 2017 lopulla sisäisen turvallisuuden ennakoitityöryhmän sekä sisäasiainhallinnon ennakoitiverkoston. Ennakoitityöryhmän toiminta vakiintui kertomusvuoden aikana.</p>
<p>Osallistutaan siviilikriisinhallinnan keinoin yhteisen tilannekuvan tuottamiseen mm. hyödyntämällä konfliktialueilta tuotettua tilannetietoa.</p>	<p>Sisäministeriö osallistui aktiivisesti yhteisen tilannekuvan tuottamiseen. Kriisinhallintakeskus tuki Valtioneuvoston tilannekeskusta säännöllisesti Ukrainaa koskevien tilannekatsausten laatimisessa sekä uusia operaatioita perustettaessa ja harkittaessa kerännyt turvallisuusarvioita kohdemaista.</p>
<p>Vahvistetaan tilannekuva hallinnonalan riskien osalta ottamalla käyttöön riskienhallinnan konsernityökalu.</p>	<p>Hallinnonalan riskienhallinnassa on otettu käyttöön konsernityökalu (Granite).</p>

Tavoite 3: Sisäisen turvallisuuden edellyttämät toimivaltuudet selkiytyvät

Toteuma: eteni suunnitelman mukaisesti

Tavoitteen saavuttamiseksi vuodelle 2018 asetetut toimenpiteet:

Toimenpide	Toteuma
Parannetaan Rajavartiolaitoksen mahdollisuuksia antaa poliisille virka-apua terrorismin torjunnassa.	Valmisteltu hallituksen esitys, jossa tarkennetaan Rajavartiolaitoksen mahdollisuuksia antaa ja saada virka-apua muilta viranomaisilta. Rajavartiolaitos voisi jatkossa antaa poliisille terrorismin torjunnassa sotilaallista asevoimaa sisältävää virka-apua merialueen lisäksi myös rajanylityspaikoilla ja rajan läheisyydessä. Hallituksen esitys annetaan tammikuussa 2019.
Toimeenpannaan säädösmuutokset koskien Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalain, henkilötietojen käsittelyä Rajavartiolaitoksessa koskevaa lakia ja rajavartiolaitoslainsäädäntöä hybridiuhkiin varautumiseksi. Valmistellaan kaksoiskansalaisuutta Rajavartiolaitoksen sotilasviroissa rajoittavat säännökset.	<p>Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalain uudet toimivaltuuksia koskevat muutokset tulivat voimaan huhtikuun alussa. Toimivaltuuksiin liittyvä koulutus on toteutettu ja uudistus toimeenpantu.</p> <p>Rajavartiolaitoksen henkilötietolain uudistamisen tavoitteena on saattaa henkilötietojen käsittely Rajavartiolaitoksessa EU:n uudistuneen tietosuojalainsäädännön mukaiseksi. Hallitus antoi esityksen eduskunnalle marraskuussa.</p> <p>Hallitus antoi joulukuussa eduskunnalle esityksen, jossa tarkennetaan Rajavartiolaitoksen sotilasvirkoihin ja rajavartijan koulutukseen nimitettäviä henkilöitä. Sotilasvirkoihin ja rajavartijan koulutukseen voitaisiin nimittää vain henkilö, jolla ei ole sellaista toisen valtion kansalaisuutta tai muuta ulkomaansidonnaisuutta, joka vaarantaa valtion turvallisuutta, yleistä turvallisuutta, maanpuolustusta tai Suomen kansainvälisiä suhteita. Laki tulee voimaan vuoden 2019 aikana.</p> <p>Hybridiuhkien torjunnassa tarvittavista toimivaltuuksista aiheutuvia muutokset rajavartiolaitoslainsäädäntöön valmisteltiin. Hallituksen esitys annettiin eduskunnalle tammikuussa 2019. Laki tulee voimaan keuhällä 2019.</p>
Valmistellaan merialueilla tapahtuvien ympäristöonnettomuuksien johtovastuun siirron edellyttämät säädösmuutokset ja toimenpiteet.	Rajavartiolaitokselle siirtyy alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnan johtovastuu merellä 1.1.2019 alkaen. Merialueilla tapahtuvien ympäristöonnettomuuksien johtovastuun siirron edellyttämät säädösmuutokset ja toimenpiteet valmisteltiin. Pelastuslakiin tehtiin tarkistuksia, jotka koskevat muun muassa öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaa.

<p>Valmistaudutaan tiedustelulain voimaantuloon.</p>	<p>Sisäministeriö asetti joulukuussa suunnitteluhankkeen, jossa selvitetään ja suunnitellaan tiedustelu-lain voimaansaattamisesta, muun kansallisen turvallisuuden kehityksestä sekä valmius- ja varautumisasioiden uudelleen järjestelystä mahdollisesti aiheutuvia muutoksia sisäministeriön organisaatiossa. Ryhmän toimikausi on 1.12.2018–30.6.2019.</p>
<p>Valmistaudutaan selvittämään vuosien 2019 - 2021 muutostarpeet turvallisuusviranomaisten välisen virka-avun parantamiseksi sekä poliisin tiedonsaantioikeutta koskevien säännösten tarkastaminen.</p>	<p>Sisäministeriö asetti maaliskuussa lainsäädäntö-hankkeen valmistelemaan ehdotuksen muutoksista, jotka ovat tarpeen puolustusvoimien virka-apua poliisille koskevien säännösten ajantasaistamiseksi. Hankkeen toimikausi päättyy vuoden 2019 lopussa.</p>
<p>Annetaan reservipoliisitoimintaa koskeva lainsäädäntöesitys eduskunnalle.</p> <p>Valmistaudutaan reservipoliisilainsäädännön toimeenpanoon (Poliisihallitus ja Suojelupoliisi).</p>	<p>Valtioneuvosto antoi syyskuussa eduskunnalle sisäministeriössä valmistellun hallituksen esityksen laiksi reservipoliisista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Reservipoliisi voitaisiin jatkossa ottaa käyttöön niin poikkeusoloissa kuin normaaliolojen häiriötilanteissa. Näin vastattaisiin kattavammin muuttuneeseen turvallisuustilanteeseen ja uudenlaisiin uhkiin sekä vahvistettaisiin poliisin toimintakykyä yllättävissä tai laajoissa yhteiskunnan häiriö- tai turvallisuustilanteissa.</p>
<p>Valmistaudutaan selvittämään vuosien 2019 - 2021 aikana miehittämättömien ilma-aluksien viranomaishallintaan liittyvät toimivaltuudet.</p>	<p>Sisäministeriö asetti maaliskuussa säädöshankkeen, jonka tarkoituksena on varmistaa poliisille tarvittavat toimivaltuudet puuttua lennokkeihin, miehittämättömiin ilma-aluksiin, aluksiin sekä kulkuneuvoihin ja tarkistaa, ovatko poliisin toimivaltuudet käyttäen niitä ajan tasalla. Muutos liittyy poliisilain 2 lukuun. Hallituksen esitys poliisilain muuttamisesta annettiin Eduskunnalle marraskuussa 2018.</p>
<p>Toimintaohjeen laatiminen sotilaallisen voimankäytön (puolustusvoimat, rajavartiolaitos) virka-avun prosessin varmistamiseksi sekä kansainvälisen avun pyytämisen ja vastaanottamisen toteuttamiseksi.</p>	<p>Ohje laadittiin ja se hyväksyttiin joulukuussa 2018.</p>

Tavoite 4: Turvataan yhteiskunnan kriisinkestokyky sekä turvallisuusviranomaisten ydintoiminnot ja palvelutaso

Toteuma: toteutui osittain

Tavoitteen saavuttamiseksi vuodelle 2018 asetetut toimenpiteet:

Toimenpide	Toteuma
JTS 2019 -2022 valmistelun yhteydessä kehitetään resurssisuunnitelumalli hallinnonalan virastojen resurssitason varmistamiseksi.	Sisäministeriössä käynnistettiin resurssisuunnitteluhanke. Syksyllä kaikkien hallinnonalan virastojen toimintamenoista laadittiin kestävyystarkastelu yhteistyössä ministeriön ja virastojen talousjohdon kanssa. Kestävyystarkastelulla tuettiin kehysvalmistelua.
Toimeenpannaan Rajavartiolaitoksen lisääntyviin tehtäviin kohdistetut resurssit sekä rajaturvallisuutta ja merellistä turvallisuutta koskevat sopeuttamistoimet on huolehdittava ydintoimintojen ja investointien vaatimasta resursoinnista.	Rajavartiolaitoksen lisääntyviin tehtäviin kohdistetut resurssit sekä rajaturvallisuutta ja merellistä turvallisuutta koskevat sopeuttamistoimet on toimeenpantu. Vain osaan välttämättömistä investoinneista on saatu rahoitus.
Vahvistetaan valtakunnallisen ja alueellisen varautumisen ohjausta.	Sisäministeriön johdolla aluehallinnon/alueellisen yhteisen varautumisen koordinaatiota vahvistettiin vuoden 2018 aikana suunnitelmallisesti sekä osana maakuntaudistuksen toimeenpanoa että nykyisen valtion aluehallinnon osana. Sisäministeriö on asettanut valtakunnan tason koordinaatiota varten valmistelijaverkoston, jossa edustettuna ovat sekä aluetason valmistelijat että ministeriöiden edustajat. Poikkihallinnollinen maakuntien varautumisen kehittämisohjelma käynnistettiin.
Pelastustoimen uudistushankkeen läpivienti ja siihen liittyen pelastustoimen valtakunnallisen ohjauksen JTS-simuloinnin toteuttaminen, maakuntien ja valtion ohjauksen käynnistyminen syksyllä 2018 ja sen kehittäminen.	Vuonna 2015 alkanut pelastustoimen uudistushanke saatiin hankkeena päätökseen. Pelastustoimen uudistuksen tavoitteiden toteuttaminen kuitenkin jatkuu vuonna 2019. Pelastustoimen uudistus tulee voimaan samanaikaisesti maakuntaudistuksen kanssa, jonka voimaantulo siirrettiin alkamaan vuoden 2021 alusta. Sisäministeriö vastaa vuoden 2021 alusta valtion ja maakuntien välisestä pelastustoimen ohjauksesta sekä maakuntien varautumisen yhteensovittamisesta. Aluehallintovirasto lakkautetaan ja aluehallintovirastossa pelastustoimen ja varautumisen tehtäviä hoitaneet henkilöt siirtyvät sisäministeriön, Pelastusopiston sekä valtion lupa- ja hallintoviraston työntekijöiksi.

	<p>Maakuntien talous- ja ohjausprosessin simulointi toteutettiin keväällä 2018. Simuloinnin avulla valmistauduttiin maakuntien toiminnan hallittuun käynnistymiseen vuoden 2021 alussa. Simuloinnin avulla harjoiteltiin maakuntien talous- ja ohjausprosessia ja talouspäätöksien tekemistä uudessa järjestelmässä. Simulointi toteutettiin erilaisten työpajojen, kookeskustelujen, ohjeistuksien ja laskelmien avulla.</p>
<p>Pelastustoimen viestintää vahvistetaan ja yhdenmukaistetaan osana pelastustoimen uudistushanketta.</p>	<p>Pelastustoimen uudistushankkeen viestintätyöryhmän suunnittele pelastustoimen päivittäisviestinnän ja onnettomuusviestinnän käytäntöjä ja teki ehdotuksen pelastustoimen viestintäkäytännöiksi maakunnallisessa pelastustoimen järjestelmässä. Lisäksi työryhmä päätti tehdä ehdotuksen viestinnän organisoinnista ja suosituksia viestinnän kehittämisestä uusiutuviin pelastuslaitoksissa. Työryhmä laati 12 suositusta pelastuslaitosten ja pelastustoimen viestinnän kehittämiseksi.</p>
<p>Poliisin toiminnassa ja resursoinnissa huomioidaan taloudelliset reunaehdot. Vaikutetaan aktiivisesti siihen, että sisäministeriön tai muiden hallinnonalojen lainsäädäntö- tai muissa kehittämishankkeissa ei lisätä poliisin työmäärää ilman siihen erikseen osoitettavia resurssilisäyksiä. Poliisin resursoinnissa eriytetään henkilöstömenojen osuus kehiksestä asetettujen henkilöstötavoitteiden varmistamiseksi</p>	<p>Sisäministeriö pyrki aktiivisesti varmistamaan sisäisen turvallisuuden toimijoiden resurssit talousarvio- ja kehysprosessissa, jotta hallinnonalan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet saavutettaisiin ja hallitusohjelman mukainen visio maailman turvallisimmasta maasta toteutuisi.</p> <p>Sisäministeriön ja Poliisihallituksen välisessä tulos-sopimuksessa vuodelle 2018 on asetettu asiaan liittyvä tavoite.</p>
<p>Poliisihallituksen ja sen alaisten yksiköiden sekä suojelupoliisin valmiussuunnittelu ja varautuminen varmistetaan.</p>	<p>Toteutui. Poliisihallitus antoi heinäkuussa uuden valmiussuunnittelu- ja varautumismääräyksen.</p>
<p>Poliisin yksiköihin laaditaan uusien uhkien (terrorismi, hybridi, kyber) paikallinen torjuntamalli moniviranomaismallilla.</p>	<p>Poliisin yksiköt varautuivat uusien uhkien torjuntaan vahvistamalla yhteistyötä ja tiedonvaihtoa kunkin alueen keskeisten toimijoiden (viranomaiset, järjestöt jne.) kanssa. Alueellista suorituskykyä tehostettiin myös osallistamalla turvallisuusviranomaisten paikalliseen harjoitustoimintaan (PAPU, OPKE, AVI).</p>
<p>Kehitetään kriisinkestokykyä vahvistamalla kansainvälisen kokemuksen ja osaamisen sekä kansallisen valmiuden suhdetta ministeriön eri toimialoilla.</p>	<p>Kansainvälisten ja kotimaan tehtävien yhteyttä vahvistavaa uraporrasmallia on edelleen toteutettu. SM:n alan tulossopimukseen 2019 lisättiin kirjaukset hallinnonalan asiantuntijoiden sijoittumisesta kansainvälisiin tehtäviin.</p>

<p>Varmistetaan kansallinen valmius ja kyky ennalta ehkäistä väkivaltaista radikalisoitumista ja ekstremismiä ottaen huomioon toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset.</p>	<p>Sisäministeriö on julkaissut väkivaltaisen ekstremismin tilannekatsauksen säännöllisesti vuodesta 2013 lähtien. Kyseessä on avoin asiakirja, jonka tavoitteena on luoda yhteinen tilannekatsauskuva keskeisille toimijoille. Kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelma vahvistettiin v. 2016 ja ohjelman arviointi käynnistettiin marraskuussa 2018.</p> <p>Sisäministeriö toteutti v. 2018 Rajapinta-hankkeen, jossa selvitettiin, miten poliisiin ja muiden tahojen välinen yhteistyö on järjestetty väkivaltaisen radikalisoitumisen riskissä ja ns. huolta aiheuttavien henkilöiden palveluohjauksessa Ankkuritoiminnasta järjestöjen ja kuntien palveluihin. Hanke toteutti OTKES:n Turun puukotustapauksen jälkeen antamaa suositusta em. palveluihin ohjauksesta.</p>
<p>Yhteisen varautumisen koordinaation vahvistaminen (suunnittelu).</p>	<p>Sisäministeriö on valmistellut aluehallintovirastoista siirtyvien henkilöresurssien ja alueellisen yhteisen varautumisen koordinaation toteutusta. Maakuntaudistuksen lykkääntyessä myös yhteisen varautumisen vahvistaminen henkilöresurssitasolla lykkääntyy. Uudistuksen lykkääntymisen vuoksi varautumisen valtakunnallista koordinaatiota on toteutettu ja suunniteltu uusia toimintamalleja sisäministeriön nykyresurssein ja toteutettu alueellisella tasolla nykyisen aluehallinnon organisaatorakenteissa ja nykyisin tehtävin.</p>
<p>Selvitetään kehittämisvaihtoehdot SM:n valmius-toiminnon uudelleen järjestelemiseksi.</p>	<p>Sisäministeriön valmiustoiminnon uudelleen järjestelemisestä laadittiin selvitys, joka sisälsi vaihtoehtoisia suunnitelmia. Sisäministeriön valmiuskoordinaattori ja valmiuspäällikkö sijoitettiin hallinto- ja kehittämisosastolle.</p>
<p>Edistetään toimintokriittisen viranomaisviestintä-palvelun suunnittelua ja kehittämistä vastaaman turvallisuusviranomaisten tarpeita.</p>	<p>Sisäministeriö osallistui tulevaisuuden laajakaistaisen viranomaisverkko Virven suunnittelu- ja lain-säädäntötyöhön. Vuoden 2019 alussa voimaan tuleva laki sähköisen viestinnän palveluista turvaa viranomaisten toimintokriittisen viestinnän palvelun saatavuuden myös tulevaisuudessa.</p>

Tavoite 5: Kehitetään suorituskykyjä muuttuneen toimintaympäristön vaatimuksiin

Toteuma: toteutui osittain

Tavoitteen saavuttamiseksi vuodelle 2018 asetetut toimenpiteet:

Toimenpide	Toteuma
Vahvistetaan itärajan valvontaa ja parannetaan Rajavartiolaitoksen väliäntä valmiutta. Toimeenpannaan Rajavartiolaitoksen kalustoinvestoinnit ja EU:n lisävaatimukset rajaturvallisuudelle.	Rajavartijalisäys suunniteltiin tavoitteena nostaa rajavartijamäärä hallituksen kehyspäätöksissä linjatulla tavalla (EU-velvoitteet, itäraja, Hki-Vantaa). Vuonna 2018 aloitti nelinkertainen määrä opiskelijoita (231). Vuodelta 2019 jouduttiin perumaan toinen rajavartijakurssi määräraha-erävuokseksi. Vain osaan välttämättömistä investoinneista on saatu rahoitus. Rajavartiolaitoksen omin toimenpitein tehtävä 80 rajavartijan työpanoksen kohdentaminen itärajan valvontaan saatiin päätökseen.
Suunnitellaan EU:n älykkäät rajat -ohjelman ja Suomen Schengen-arvioinnin edellyttämät kansalliset toimenpiteet.	Suomessa tehtiin touko-kesäkuussa 2018 komission vuotuisen arviointiohjelman mukainen Schengen - tarkastus. Suomen maatarkastuksessa käytiin läpi seuraavat alat: tietosuoja, ulkorajat (yhdenntetty rajaturvallisuus, maarajat, ilmarajat sekä merirajat), poliisiyhteistyö, palauttaminen, SIS II/ Sirene sekä viisumipolitiikka. Suomen viranomaiset osallistuivat aktiivisesti kaikkien osa-alueiden arviointeihin. Suomi osallistui aktiivisesti vuoden 2018 aikana muiden maiden Schengen-arviointeihin. Suomen Schengen-arvioinnin edellyttämien kansallisten toimenpiteiden toteuttaminen aloitettiin.
Parannetaan /kehitetään keinoja mitata ja todentaa suorituskyvyn muutokset.	Hallituksen turvallisuus-painopisteen toimenpiteet Rajavartiolaitoksen tilannekuvan, toimivaltuuksien, suorituskyvyn ja valmiuden kehittämiseksi suoritettiin.
Varaudutaan nopeasti muuttuvaan ja vaikeasti ennakoitavaan toimintaympäristön muutokseen huolehtimalla uskottavasta operatiivisesta suorituskyvystä ja suojauksesta osana kokonaisturvallisuuden ylläpitämistä.	Sisäministeriö pyrki aktiivisesti varmistamaan sisäisen turvallisuuden toimijoiden resurssit talousarvio- ja kehysprosesseissa, jotta hallinnonalan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet saavutettaisiin ja hallitusohjelman mukainen visio maailman turvallisimmasta maasta toteutuisi. Sisäministeriön Poliisihallitukselle vuoden tulossopimuksessa asetettaman tavoitteen mukaan nopeasti muuttuvaan ja vaikeasti ennakoitavaan toimintaympäristön muutokseen varaudutaan

	<p>huolehtimalla uskottavasta operatiivisesta suorituskyvystä ja suojauksesta osana kokonaisturvallisuuden ylläpitämistä.</p>
<p>Laittoman maassa oleskelun ehkäisyn ja hallinnan toimenpidesuunnitelman toimet sekä laittoman maahantulon ja maassa oleskelun vastainen toimintaohjelma 2017-2020.</p> <p>Laittoman maassa oleskelun seurannan kehittämistä jatketaan osana poliisin kokoamaa, laittoman maassa oleskelun valtakunnallista tilannekuvaa.</p>	<p>Maahanmuuton ministeriyöryhmä hyväksyi vuonna 2017 laittoman maahantulon ja maassa oleskelun vastaisen toimintaohjelman vuosille 2017–2020. Ohjelma sisältää 25 toimenpidesuosituksen, joiden toteuttaminen on vastuutettu eri viranomaisille.</p> <p>Laittoman maahantulon torjunnan tilannetta seuraa ja koordinoi Poliisihallituksen johdolla toimiva poikkihallinnollinen laittoman maahantulon torjunnan virkamiestyöryhmä.</p>
<p>Poliisin vastuulla olevan paluutoiminnan täytäntöönpano varmistetaan mm. valtakunnallisella, poliisilaitosten yhteisellä palautuspoolilla.</p>	<p>Syksyllä 2017 perustettiin noin 30 poliisista koostuva erillinen palautuspooli, joka hoitaa kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden maastapoistoa.</p> <p>Sisäministeriö asetti Poliisihallitukselle vuoden 2018 tulossopimuksessa tavoitteeksi, että Poliisihallitus tehostaa osaltaan palautuspäätösten saaneiden maastapoistamista haastaviin palautusmaihin poliisin valtakunnallisen palautusten täytäntöönpanon valmiusryhmän ja poliisilaitosten normaalien maastapoistamistoimintojen avulla.</p>
<p>Sisäministeriön tilannekeskuksen asianmukainen toimintakyky ja nopea rakentuminen varmistetaan. Poliisin johto- ja tilannekeskusten toimintakykyä edistetään analyysitoimintaa johtamisjärjestelmien yhteyteen kehittäen.</p>	<p>Sisäministeriön tilannekeskus on varusteltu ja otettu käyttöön. Tiedonkulun prosessit on käsitelty ja hyväksytty.</p> <p>Poliisihallituksen analyysitoiminnot -vastuualue aloitti toimintansa kesäkuussa.</p>
<p>Painopisteenä on poliisin ympärivuorokautisen suorituskyvyn varmistaminen ja saumaton yhteistyö sekä tiedonvaihto poliisin yksiköiden välillä. Turvallisuusviranomaisten saumaton yhteistyö varmistetaan kaikilla tasoilla.</p>	<p>Toteuttaminen on käynnissä ja jatkuu.</p>
<p>Pyritään saamaan EUSA-rahastojen kautta lisärahoitusta hallinnonalalle sisäisen turvallisuuden haasteisiin vastaamiseen ja suorituskvyyden vahvistamiseen.</p>	<p>Euroopan unionin sisäisen turvallisuuden rahaston (ISF) haut olivat avoinna toukokuussa ja lokakuussa. Jaossa oli rahoitusta hankkeille, jotka liittyivät ulkorajoihin, viisumipolitiikkaan, poliisiyhteistyöhön, rikollisuuden ehkäisyyn ja torjuntaan tai turvallisuuteen liittyvien riskien ja kriisien hallintaan.</p> <p>Ulkorajojen ja viisumipolitiikan osalta voidaan rahoittaa hankkeita, joilla tuetaan yhteistä viisumipolitiikkaa, torjutaan laitonta maahanmuuttoa, varmistetaan kolmansien maiden kansalaisten tasapuolinen kohtelu sekä tuetaan rajavaltuontaa.</p>

Tavoite 6: Ennakoidaan kansainvälisen turvallisuustilanteen kehittymistä ja ulkoisen turvallisuusympäristön muutoksia

Toteuma: eteni suunnitelman mukaisesti

Tavoitteen saavuttamiseksi vuodelle 2018 asetetut toimenpiteet:

Toimenpide	Toteuma
<p>Ennakoidaan turvallisuusympäristön muutoksista johtuvia yhteistyötarpeita ja ylläpidetään suoria yhteyksiä strategiaan kumppanimaihin sekä turvataan erityisesti yhteistyön sujuvuus Venäjän kanssa.</p> <p>Edistetään Suomen turvallisuustilannetta edistävien sopimusten solmimista.</p>	<p>Vuoden 2018 loppuun mennessä korkean tason tapaamiset kaikkien Venäjän vastinparien (sisäministeri, hätätilaministeri, turvallisuuspalvelun johtaja ja tutkintakomitea johtaja) kanssa toteutuivat suunnitellusti. Maiden välille perustettiin asiantuntijatasoan maahanmuuttoalan työryhmä. Venäjä-tilannekuva on merkittäväällä tavalla parantunut ja yhteistyötasojen määrittely edistynyt.</p> <p>Sisäministeri Mykkänen ja Venäjän sisäministeri Kolokoltsev allekirjoittivat marraskuussa Moskovassa maiden välisen kaksivuotisen yhteistyösuunnitelman, jonka tarkoituksena on tuoda kahdenväliseen poliisi- ja maahanmuuttoasioiden yhteistyöhön jäntevyyttä. Ministeritapaamisen yhteydessä allekirjoitettiin myös poliisiyhteistyöhön liittyvät kahdenväliset alueelliset yhteistyöohjelmat, joilla vahvistetaan esimerkiksi käytännön yhteistyötä huumerikostorjunnassa.</p> <p>Moskovan vierailullaan ministeri Mykkänen tapasi myös Venäjän hätätilaministeri Zinitshevin ja Venäjän Tutkintakomitean johtaja Bastrykinin. Sisäministeri ja hätätilaministeri keskustelivat Suomen ja Venäjän välisestä pelastuspalveluyhteistyöstä.</p> <p>Suomen ja Venäjän rajaviranomaiset tapasivat vuoden aikana yli 300 kertaa eri tasoilla.</p> <p>Venäjä-yhteistyön sujuvuutta turvattiin myös jatkamalla ministeriön Moskovan suurlähetystöön sijoitetun virkamiehen toimikautta vuoden loppuun asti.</p> <p>Yhteistyötä Yhdysvaltojen kanssa jatkettiin vuonna 2016 allekirjoitetun yhteisen julistuksen pohjalta. Yhteinen julistus oli tarkoitus uusida vuoden 2018 aikana, mutta valmistelut jatkuvat vuodelle 2019. Sisäministeri tapasi yhdysvaltalaisenaattoreja kesällä Helsingissä. Viisumivapausohjelman osalta on toimitettu lisätietoja.</p> <p>Sisäministeri Risikko vieraili Euroopan raja- ja merivartiostovirasto Frontexin päämajassa Varsovassa Puolassa tammikuussa ja tapasi pääjohtaja Leggerin. Keskustelujen asialistalla oli mm. Eurooppalaisen raja-</p>

	<p>ja merivartioston toimeenpano ja Suomen osallistuminen Frontexin koordinoimaan toimintaan.</p> <p>EU-maiden sisäministerit keskustelivat EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta oikeus- ja sisäasioiden neuvostossa maaliskuussa. Sisäministeri Mykkänen edusti Suomea kokouksessa.</p> <p>Sisäministeri Mykkänen tapasi toukokuussa Alankomaiden sisäministeri Ollongrenin Helsingissä. Tapaamisen aiheina olivat sisäinen turvallisuus, kyberturvallisuus sekä disinformaatio.</p> <p>Sisäministeri Mykkänen osallistui epäviralliseen oikeus- ja sisäasioiden neuvostoon heinäkuussa. Innsbruckissa. Kokouksessa keskusteltiin eurooppalaisesta rajaturvallisuudesta, kriisinkestävästä turvapaikkajärjestelmästä ja poliisiyhteistyöhön liittyvistä teemoista.</p> <p>Suomi osallistui Euroopan unionin yhteiseen EU HEX-ML 18 (PACE) -päätöksentekoharjoitukseen marraskuussa.</p>
<p>Kehitetään kansainvälistä tiedonhankintaa ja analyysitoimintaa kansallisen ja sisäisen turvallisuuden tilannekuvan tarkentamiseksi ja hybridiuhkien torjumiseksi.</p>	<p>Kansainvälistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa on tehostettu terrorismin torjunnan toimintaympäristön muutoksen, Euroopassa ja Suomessa tapahtuneiden terrori-iskujen johdosta.</p>
<p>Osallistutaan tiedonvaihdon ja EU-tason tietojärjestelmien kehittämiseen terrorismin ja vakavan rikollisuuden torjumiseksi.</p>	<p>Osallistuttu lainvalvontaviranomaisten tiedonvaihdon kehittämiseen ja EU-tason-tietojärjestelmien sääädöspohjaa koskeviin neuvotteluihin EU-työryhmässä ja komission asiantuntijakokouksissa.</p>
<p>Vaikutetaan kokonaisturvallisuuteen vakauttamalla kriisimaita ja lisäämällä sisäisen turvallisuuden asiantuntijuutta Suomen siviilikriisinhallintaosallistumisessa.</p>	<p>Sisäministeriö vastaa siviilikriisinhallinnan kansallisten valmiuksien ylläpitämisestä, kehittämisestä ja koordinoinnista. Suomesta siviilikriisinhallintaoperaatioihin osallistuu vuosittain 120 asiantuntijaa, joista noin puolet vuonna 2018 tuli sisäministeriön hallinnonalalta.</p>
<p>Kehitetään valmiutta antaa ja vastaanottaa kansainvälistä apua vakavien ja kriisien ja katastrofien sattuessa.</p>	<p>Valmiutta antaa ja vastaanottaa kansainvälistä apua vakavien kriisien ja katastrofien sattuessa kehitettiin osana pelastustoimen uudistusta.</p> <p>Euroopan komissio hyväksyi Suomen kylmien olosuhteiden teknisen avun ja tuen tiimin FI-TAST CC:n (Technical Assistance and Support Team for Cold</p>

	<p>Conditions) sertifiointiin. Sertifioitu Suomen TAST -tiimi vastasi kaikkia EERC:n laatu- ja toimivuusvaatimuksia ja tiimi varmennettiin osaksi Euroopan Unionin hätäapu EERC -kapasiteetteja, ns. Voluntary Poolia. Sisäministeriö vastaanotti todistuksen hyväksynnästä heinäkuun alussa.</p> <p>Sisäministeriö päätti 27.7. pelastuslain 38 §:n nojalla yhteensä 29 henkilön lähettämistä avustamaan Ruotsin metsäpalotilanteessa ajalle 27.7.–4.8.2018. Ruotsin valmiusvirasto MSB pyysi 31.7. tehtävän jatkamista samalla kokoonpanolla 10.8. saakka ja SM teki myönteisen päätöksen 1.8. Päätös koski myös pelastuslaitosten kaluston lähettämistä.</p> <p>Avunantotehtävästä saatuja kokemuksia hyödynnetään kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen kehittämisessä sisäministeriössä, pelastuslaitoksissa ja Pelastusopistossa.</p>
--	--

Hallittu, työllisyyttä ja talouskasvua tukeva maahanmuutto

Hallituksen maahanmuuttopoliittinen ohjelma työperusteisen maahanmuuton vahvistamiseksi julkaistiin tammikuussa 2018. Maahanmuuttopoliittinen ohjelma täydentää osaltaan jo vahvistettuja pääministeri Sipilän hallituksen ohjelmia ja linjauksia. Näitä ovat hallitusohjelma, hallituksen maahanmuuttopoliittiset toimenpiteet, hallituksen turvapaikkapoliittinen toimenpideohjelma, valtion kotouttamisohjelma 2016–2019 sekä valtioneuvoston periaatepäätös sisäisen turvallisuuden strategiasta. Sisäisen turvallisuuden strategiassa maahanmuutto on tunnistettu yhdeksi yhteiskunnan muutosvoimista.

Maahanmuuttopoliittisen ohjelman tavoitteena on tuoda näkyväksi ja edistää hallituksen maahanmuuttopoliittista linjaa, joka tukee työllisyyttä ja julkista taloutta vahvistavaa, huoltosuhdetta kohentavaa sekä talouden kansainvälistymistä edistävää maahanmuuttoa. Ohjelma sisältää kolme linjausta: 1) Osaava työvoima tukee Suomen kasvua, 2) Toimivat asettautumista ja kotoutumista tukevat palvelut edesauttavat osaavan työvoiman houkuttelua ja viihtyvyyttä, 3) Hyvät väestösuhteet tukevat maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden kiinnittymistä Suomeen.

Tavoite 7: Maahanmuuttopolitiikkaa koskevien linjausten toimeenpano

Toteuma: eteni suunnitelman mukaisesti

Tavoitteen saavuttamiseksi vuodelle 2018 asetetut toimenpiteet:

Toimenpide	Toteuma
Hallituksen maahanmuuttopoliittisen ohjelman viimeistely ja ohjelman linjausten toimeenpano	Hallituksen maahanmuuttopoliittinen ohjelma työperusteisen maahanmuuton vahvistamiseksi julkaistiin tammikuussa 2018. Ohjelman valmistelusta vastasi ministeriöiden välinen poikkihallinnollinen yhteistyöryhmä, johon osallistuivat oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, ulkoministeriö, ympäristöministeriö ja Maahanmuuttovirasto sekä Poliisihallitus. Ohjelman linjausten toimeenpanoa seurataan maahanmuuton ministeriryhmässä.
Tulosohjauksen ja resursoinnin kautta turvapaikkaprosessin tehokkuuden ja laadun turvaaminen sekä varautumisen ylläpito hakijamäärien vaihteluihin vastaamiseksi.	Sisäministeriö käynnisti marraskuussa turvapaikkaprosessia koskevan selvityksen. Riippumattoman selvityksen tarkoituksena on muun muassa tunnistaa turvapaikkaprosessin kehittämistarpeet sekä tarkastella viranomaisten välisiä toimintatapoja ja hallinto-oikeuksien toimintamalleja turvapaikka-asioissa. Tavoitteena on selvittää, kuinka turvapaikkaprosessia voitaisiin jatkossa sujuvoittaa, prosessin laatua parantaa ja sen kestoa lyhentää huolehtien samalla turvapaikanhakijoiden oikeusturvasta yhä paremmin. Maahanmuuttovirasto julkaisi kesäkuussa 2018 analyysin turvapaikkajärjestelmän toimivuudesta. Selvityksessä Maahanmuuttovirasto tunnisti 28 kehittämistoimenpidettä, jotka Maahanmuuttovirasto toimeenpanee.
EUSA-rahastojen hyödyntäminen lisärahoituksen saamiseksi maahanmuuton hallintaan liittyviin keskeisiin painopisteisiin	EUSA-rahastojen kautta on mm. komission osoittaman lisärahoituksen turvin pystytty kohdentamaan rahoitusta kotouttamis- ja paluuhankkeille. Lisäksi uudelleensijoittamista on tuettu rahastojen kautta merkittävästi. EUSA-rahastot ovat tehneet yhteistyötä ja koordinoineet toimia muiden EU- ja kansallisten rahoitusvälineiden kanssa synergian edistämiseksi.

Tavoite 8: Edistetään EU- ja kansainvälisissä asioissa maahanmuuttovirtojen hallintaa ja ulkorajojen valvontaa

Toteuma: eteni suunnitelman mukaisesti

Tavoitteen saavuttamiseksi vuodelle 2018 asetetut toimenpiteet:

Toimenpide	Toteuma
Vapaaehtoisen paluuseen kannustetaan täysimääräisesti menettelyitä tehostamalla mm. neuvontaa lisäämällä. Paluuta ja palauttamista koskevien kahdenvälisen yhteistyöpöytäkirjojen ja -järjestelyjen edistämistä Irakissa, Afganistanissa ja Somaliassa jatketaan. Erityisesti pyritään lisäämään vapaaehtoisen paluun houkuttelevuutta Irakiin.	<p>Paluuta ja palauttamista koskevien kahdenvälisen yhteistyöpöytäkirjojen ja -järjestelyjen edistämistä Irakissa ja Somaliassa jatkettiin. Irakin osalta neuvotteluja on vaikeuttanut Irakin poliittinen tilanne. Somalian kanssa on rakennettu aktiivista viranomaisyhteistyötä.</p> <p>Afganistanin osalta seurattiin vuonna 2016 allekirjoitetun julistuksen täytäntöönpanon toteutusta ja tarvittaessa reagoitiin Afganistanin viranomaisten suuntaan.</p> <p>Joulukuussa annettiin sisäministeriön asetus vapaaehtoisen paluun avustuksesta. Asetuksella vapaaehtoisen paluun yhteydessä myönnettävää uudelleenkotoutumistukea korotettiin hyödyketuen osalta. Avustuksia korotettiin eniten sen maaryhmän osalta, johon kuuluu mm. Irak, Afganistan ja Somalia. Asetus on voimassa 1.1.–31.12.2019.</p>
EU:n yhteisen turvapaikkajärjestelmää koskevan lainsäädännön uudistustyöhön ja muun politiikan valmisteluun osallistuminen ja siinä vaikuttaminen sekä kansallisen lainsäädännön muutostarpeisiin varautuminen.	Sisäministeriö asetti heinäkuussa hankkeen, jossa selvitetään ja valmistellaan EU:n turvapaikkamenettelydirektiivin mahdollistamat ulkomaalaislain muutokset kansainvälistä suojelua koskevien uusintahakemusten käsittelyyn ja Maahanmuuttoviraston päätösten täytäntöönpanoon. Hankkeen yhteydessä tehdään myös EU:n tuomioistuimen ratkaisun edellyttämät ulkomaalaislain muutokset, jonka mukaan pakolaisen iän arvioimisen lähtökohtana on pidettävä kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen jättämispäivämäärää kun kyseessä on perheenyhdistäminen.
Osallistutaan EU:n yhdenmetyt rajapolitiikan ja meripolitiikan valmisteluun EU:n toimielimissä.	Osallistuttu EU:n yhdenmetyt rajapolitiikan ja meripolitiikan valmisteluun EU:n toimielimissä.

1.3.2 Ministeriön sisäinen kehittäminen

Hallinnonalan ohjaus

Syksyllä 2017 käynnistettiin selvityshanke, jonka tehtävänä oli kartoittaa sisäministeriön tulosohjausjärjestelmän nykytila kehittämistarpeineen ja vahvuuksineen ja tehdä ehdotus konsernin ohjauskeinojen ja ohjausmenetelmien terävöittämisestä. Hanke valmistui keväällä 2018.

Sisäministeriön hallinnonalan tulevaisuuden ohjausmallia kehittävä hanke käynnistettiin syksyllä. Hankkeen tavoitteena on toimeenpanna ulkopuolisen selvittäjän ehdotuksia, jotka sisäministeriön johtoryhmä on valinnut sisäasiainhallinnon tulosohjauksen kehittämisen kohteiksi. Uudistuksen tavoitteena on, että sisäasiainhallinnon tulosohjausjärjestelmä vahvistuu mm. toimintojen yhtenäistymisen ja selkiytymisen myötä.

Virastojen tulosohjauksen lisäksi sisäministeriö ohjasi ja seurasi hallinnonalan virastojen tietohallintoa, hankintatoimintaa, tutkimustoimintaa, toimitilahallintoa, riskienhallintaa, henkilöstöhallintoa ja -suunnittelua sekä toiminnan ja talouden suunnittelua. Sisäministeriön hallinnonalalle laadittiin tietosuojapolitiikka ja hallinnonalalle perustettiin tietosuojan yhteistyöryhmä.

Toimialan ohjauksen keskeinen mekanismi on lainsäädännön valmistelu, jota ohjaa kaksi kertaa vuodessa päivitettävä lainsäädäntösuunnitelma. Kalenterivuonna 2018 annettiin 23 esitystä eduskunnalle ja 14 valtioneuvoston asetusta. Lisäksi annettiin sisäministeriön asetuksia, joista esimerkkinä voi mainita ministeriön asetukset virastojen maksullisesta toiminnasta.

Tavoite 9: Hallinnonalan ohjausta vahvistetaan ja vastuita selkeytetään ohjauksen kehittämishankkeen toimenpiteinä

Toteuma: eteni suunnitelman mukaisesti

Tavoitteen saavuttamiseksi vuodelle 2018 asetetut toimenpiteet:

Toimenpide	Toteuma
<p>Poliisin ohjauksen kehittäminen</p> <p>Poliisihallinnossa toimintatavat ovat yhtenäisiä ja hyvin yhteen sovitettuja.</p>	<p>Sisäministeriön ja Poliisihallituksen yhteistyönä on laadittu ja otettu käyttöön Poliisihallituksen tulosten ja toiminnan ohjausmalli.</p> <p>Sisäministeriön hallinnonalan tulevaisuuden ohjausmallia kehittävä hanke käynnistettiin syksyllä. Hankkeen tavoitteena on toimeenpanna ulkopuolisen selvittäjän ehdotuksia, jotka sisäministeriön johtoryhmä on valinnut sisäasiainhallinnon tulosohtauksen kehittämisen kohteiksi. Uudistuksen tavoitteena on, että sisäasiainhallinnon tulosohtausjärjestelmä vahvistuu mm. toimintojen yhtenäistymisen ja selkiytymisen myötä.</p>
<p>Vahvistetaan ja kehitetään pelastustoimen valtakunnallista ohjausta.</p>	<p>Pelastustoimen valtakunnallista ohjausta kehitettiin osana pelastustoimen uudistushanketta. Kehittämistä jatketaan vuonna 2019.</p>
<p>Kehitetään Kriisinhallintakeskuksen tulosohtausta, tuloksellisuutta ja toimintakykyä sekä toimeenpannaan keskuksen asemasta, tehtävistä ja tulevaisuudesta tehtyjä päätöksiä.</p>	<p>Valmisteltiin hallituksen esitys siviilikriisinhallintalain muuttamisesta, johon sisältyi esitys sisältyi Kriisinhallintakeskuksen (CMC) siirtymisestä sisäministeriön yhteyteen. Hallitus antoi esityksen Eduskunnalle 4.10. ja laki hyväksyttiin joulukuussa.</p> <p>Kriisinhallintakeskuksen siirtoa valmisteltiin vuoden aikana useissa työryhmissä.</p>
<p>Ryhdytään toimenpiteisiin siviilitiedustelun ja suojelupoliisin ohjauksen järjestämiseksi.</p>	<p>Sisäministeriö asetti joulukuussa suunnitteluhankkeen, jossa selvitetään ja suunnitellaan tiedustelulain voimaansaattamisesta, muun kansallisen turvallisuuden kehityksestä sekä valmius- ja varautumisasioiden uudelleen järjestelystä mahdollisesti aiheutuvia muutoksia sisäministeriön organisaatiossa. Ryhmän toimikausi on 1.12.2018–30.6.2019.</p>
<p>Huolehditaan syksyn 2017 budjettiriihen poliisia koskevien linjausten toimeenpanosta ja varmistetaan niiden toimeenpano alaisissa virastoissa erityisesti terrorismin torjunnan ja sen ennaltaehkäisyn osalta.</p>	<p>Toteutettiin Rajapinta-hanke, jossa selvitettiin, miten poliisiin ja muiden yhteistyötahojen välinen yhteistyö on järjestetty väkivaltaisen radikalisoitumisen riskissä ja laajemmin ns. huolta aiheuttavien henkilöiden palveluohjauksen varmistamiseksi. Lisäksi käynnistettiin kaksi tutkimushanketta liittyen terroristisen propagandan ja radikaali-islamistisen ympäristön</p>

	kehittymistä Suomessa sekä vahvistettiin RADINET-toimintaa, joka on ainoa väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisyyn räätälöity yksilötason palvelu Suomessa.
Tuetaan Maahanmuuttoviraston toiminnan ja talouden suunnittelun kehittämistä.	Maahanmuuttoviraston toiminnan ja talouden suunnittelun kehittämistä on tuettu kokoontumalla säännöllisesti Maahanmuuttoviraston kanssa. Yhteistyössä on laadittu toimenpidelistaus, jonka toteutumista on seurattu. Suurin osa toimenpiteistä on toteutettu.

Osaamisen kehittäminen

Ministeriössä toteutettiin useita osaamisen kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä (esim. tuloskeskustelut, mentorointi, työssä oppiminen, esimiesvalmennukset, seminaarit, työryhmätyöskentely, esittelijänä toimiminen jne).

Tavoite 10: Ministeriön osaamista kehitetään siten, että se tukee tavoitteiden saavuttamista ja ministeriön ydintehtävien hoitamista.

Toteuma: toteutui osittain

Tavoitteen saavuttamiseksi vuodelle 2018 asetetut toimenpiteet:

Toimenpide	Toteuma
Valmistaudutaan Suomen vuoden 2019 EU-puheenjohtajakautteen osallistumalla puheenjohtajatrion valmisteluun sekä turvaamalla henkilöstöresurssit sitouttamalla ja kouluttamalla henkilöstöä.	EU-puheenjohtajakautteen valmistautumista jatkettiin valtioneuvoston kanslian johdolla, ml. käsittelyssä olevien asioiden ennakointi ja kokousjärjestelyjen koordinaatio. Osallistuttiin Suomen puheenjohtajakauden hybridiuhkateeman valmisteluun. Sisäministeriöön palkattiin kuusi EU-avustajaa ja EUE:hen OSA-koordinaattori puheenjohtajakautta varten. Valtioneuvostossa järjestettiin asiantuntijoille kielikoulutusta ja erilaisia valmennuksia EU-puheenjohtajuuskautteen valmistautumiseksi. Tilaisuuksista viestittiin intrassa.

<p>Kartoitetaan keskeiset osaamisen hallinnan painopistealueet ja määritellään osaamisen hallinnan prosessit: osallistutaan VNHY:n osaamisen kehittämisen linjausten valmisteluun ja tehdään niiden pohjalta osaamisen hallinnan prosessin linjaukset. Jalkautetaan osaamisen hallinnan tavoitteet ministeriössä yksilötasolle ja tuetaan hallinnonalan virastoja osaamisen hallintaan liittyvässä kehittämistyössä.</p>	<p>Valtionhallinnon yhteiset HR-tavoitteet on valmisteltu syksyn 2018 aikana ja osaamisen kehittäminen on niissä yksi keskeinen painopiste. Tällä hetkellä asiaan liittyviä toimenpidekokonaisuuksia suunnitellaan esim. valtioneuvoston hallintoyksikön osaamisen strategian valmistelun yhteydessä.</p> <p>Osaamisen hallinnan tietojärjestelmään liittyvät ratkaisut turvaverkkoympäristössä ovat edelleen auki.</p>
--	---

Toimintatapojen kehittäminen, digitalisaatio ja uudet teknologiat

Valtioneuvosto- ja hallinnonalatasoisen kehittämisen ohella sisäministeriössä panostettiin ministeriön oman toiminnan ja toimintatapojen kehittämiseen.

Tavoite 11: Huolehditaan ministeriön perustehtävien - lainsäädäntötyön, henkilöstö- ja taloussuunnittelun sekä tulosoikeuksien - sujumisesta. Kehitetään näihin liittyviä osaamisia ja toimintatapoja, riskienhallintaa sekä johdon päätöksentekoa tukevaa raportointia. Toimintatapoja kehitetään ja palvelutasoa ylläpidetään digitalisaation ja uusien teknologioiden avulla.

Toteuma: toteutui

Tavoitteen saavuttamiseksi vuodelle 2018 asetetut toimenpiteet:

Toimenpide	Toteuma
<p>Parannetaan toiminnan ja talouden suunnittelun yhteensovittamista, vahvistetaan riskienhallintaa sekä kehitetään raportointijärjestelmän tuottamaa tietoa johdon päätöksentekoa tukevaksi.</p>	<p>Toiminnan ja talouden suunnittelun yhteensovittamista parannetaan osana syksyllä käynnistynyttä sisäasiainhallinnon tulosoikeuksien kehittämishanketta.</p> <p>Sisäministeriön uusi johdon raportointijärjestelmä otettiin käyttöön. Järjestelmään koottua tietoa hyödynnetään visuaalisesti selkeässä muodossa johdon päätöksenteon, esimiesten työn ja suunnittelun ammattilaisten tukena. Järjestelmä sisältää sekä henkilöstö- että taloustietoa. Tietosisällön laajentaminen koko hallinnonalan tietoihin käynnistettiin.</p>
<p>Tuetaan toimialojen operatiivisia ICT-hankkeita ja poikkihallinnollisen yhteistyön onnistumista varmistaen järjestelmien käyttöönoton onnistumisen sekä tunnistamalla järjestelmien väliset keskinäiset riippuvuussuhteet.</p>	<p>Ministeriö ohjasi, valvoi ja tuki osaltaan hallinnonalan merkittäviä tietojärjestelmähankkeita sekä sovitti yhteen hallinnonalan tietohallintoa osana konserniohjausta. Eryteisesti huomiota kiinnitettiin poikkihallinnollisiin, laajoihin ja merkittäviin toimialasidonnaisiin hankkeisiin, joiden ohjausta tehostettiin. Hankeosapuolien ja poikkihallinnollisten hankkeiden ao. ministeriöiden yhteisellä tilannetietoisuudella kyettiin luomaan</p>

	<p>valtiovarainministeriön kanssa parantuneet edellytykset mm. yhteentoimiville Poliisihallituksen kenttäjohtajärjestelmän ja Häätäkeskuslaitoksen hätäkeskustietojärjestelmän toteutuksille. Maakunta- ja sosiaali-toimen uudistukseen liittyen varmistettiin ensihoitokertomuksen vaatimien toiminnallisuuksien sisältyminen toteutussuunnitelmiin.</p> <p>Ministeriö tuki yhteentoimivuutta yhteisellä ohjauksella ja hankkimalla yhteiset kehittämisen työkalut (arkkitehtuuri)</p> <p>Digitalisaation osalta ministeriö tuotti kokeilukulttuurin mahdollistamana Suomen lippu -sovelluksen (mobiili app) ja nuorille suunnatun opetuspelein (STOP-peli) sekä yhteensovitti hallinnonalan virastojen kokeiluja (mm. BOT-palvelu, mobiilipalvelut).</p>
<p>Vahvistetaan entistä viestivämpää ja vaikuttavampaa sisäministeriötä. Osastojen ja asiantuntijoiden viestintävalmiuksia parannetaan laatimalla ja toteuttamalla osastokohtaiset viestintäsuunnitelmat sekä tarjoamalla asiantuntijoille tukea viestinnän osaamisen kasvattamiseen.</p>	<p>Sisäministeriön viestintä jatkoi työtä entistä viestivämmän ja vaikuttavamman ministeriön kehittämiseksi. Viestintäyksikkö laati osastojen kanssa kullekin osastolle viestintäsuunnitelman. Osastojen asiantuntijoille järjestettiin esiintymisvalmennuksia.</p>
<p>Kehitetään työyhteisöviestintää: Sisäisen viestinnän parantamista varten tehdään suunnitelma, joka viedään käytäntöön yhteistyössä viestintäyksikön ja hallinto- ja kehittämissosaston kesken. Intranet uudistetaan ja siirretään Sharepoint-pohjalle.</p>	<p>Sisäministeriön uudistettu intra otettiin käyttöön lokakuussa. Intrauudistuksen tavoitteena oli tiedon löydettävyyden parantaminen, sisältöjen laadun kehittäminen ja vuorovaikutusmahdollisuuksien lisääminen. Tavoitteena on, että intra on jokaisen sisäministeriöläisen tärkeä työväline ja myös entistä tehokkaampi työyhteisöviestinnän kanava. Uuden intran käytöstä järjestettiin useita koulutusilaisuuksia.</p> <p>Ns. asialliset aamukahvit vakiinnuttivat asemansa osana työyhteisöviestintää ja ministeriön uutta toimintakulttuuria. Vuoden aikana järjestettiin useita aamukahvitilaisuuksia, joissa aiheina oli mm. sisäisen turvallisuuden strategian analyysi- ja ennakointitoiminto, metsäpalojen torjunta Suomessa, ministeriön uusi visuaalinen ilme ja hanketoimintaohje.</p>
<p>Parannetaan ministeriön kriisiviestintävalmiuksia jalkauttamalla ministeriön kriisiviestintäohje ja harjoittelemalla sen mukaista toimintaa.</p> <p>Hallinnonalan viestinnän valmiuksia parannetaan kehittämällä yhteistä viestinnän koulutusta sekä viestinnän substanssiosaajille että eri asiantuntijaryhmille.</p>	<p>Ministeriön kriisiviestintäohjeessa muistutetaan viestinnän roolista ja periaatteista kriisissä ja kirkastetaan kriisiviestinnän tehtävät ja vastuut. Ohjeesta viestittiin intrassa, minkä lisäksi se jaettiin osastoille. Kriisiviestintäohje on myös osa ministeriön valmiussuunnitelmaa. Kriisiviestintäohjeen mukaista toimintaa ei harjoiteltu.</p> <p>Hallinnonalan viestijöille järjestettiin työyhteisöviestinnän valmennusta viestintäpäivillä.</p>

<p>Käynnistetään pelastusosaston uudistettu organisaatio ja kehitetään toimintakulttuuria sekä -tapoja</p>	<p>Sisäministeriö vastaa vuoden 2021 alusta valtion ja maakuntien välisestä pelastustoimen ohjauksesta sekä maakuntien varautumisen yhteensovittamisesta. Aluehallintovirasto lakkautetaan ja aluehallintovirastossa pelastustoimen ja varautumisen tehtäviä hoitaneet henkilöt siirtyvät sisäministeriön, Pelastusopiston ja valtion lupa- ja valvontaviraston työntekijöiksi. Muutokseen varautumiseksi sisäministeriön pelastusosaston organisaatio uudistettiin onnistuneesti 1.1.2018 alkaen. Toimintakulttuurin ja -tapojen kehittäminen käynnistettiin.</p>
<p>Kehitetään sisäministeriön ja hallinnonalan laillisuusvalvontaa, sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa sekä raportointia johtoa paremmin tukevaksi, arviointi- ja vahvistuslausuman edellytykset huomioiden, tarkastustoiminnan laadunmittaaminen ja toiminnan kehittämissuunnitelman laatiminen.</p>	<p>Laillisuusvalvontaohjeen päivittäminen ja laillisuusvalvonnan raportoinnin kehittäminen aloitettiin syksyllä 2018.</p>
<p>Jatketaan ministeriön säädösvalmistelun kehittämistä VN:n säädöspoliittisten tavoitteiden ja riskienhallinnan linjausten mukaisesti.</p>	<p>Ministeriön säädösvalmistelua kehitettiin säädösvalmistelun kehittämissuunnitelmassa. Kehittämisessä teemoina olivat mm. lainsäädännön arviointineuvoston lausunnot (vaikutusten arvioinnin kehittäminen) ja oikeuskanslerinviraston uusi ennakkotarkastusmenettely.</p> <p>Kuluvan vaalikauden lainvalmistelun kokonaisarvioinnin suunnittelu käynnistettiin loppuvuodesta.</p> <p>Ministeriön säädösvalmistelijoille järjestettiin marraskuussa sisäinen koulutustilaisuus, aiheena lainvalmistelu ja budjettiprosessi.</p>
<p>Luodaan ministeriöön uusi yhteinen työkuultuuri: tarkastellaan osastojen ja erillisyyksiköiden käytännöt erillisen mallin mukaisesti ja kehitetään ministeriön yhteiset toimintatavat mm. hyödyntämällä toimitilahankkeeseen liittyvät kehittämistyöpajat.</p>	<p>Sisäministeriö edisti tulevaisuuden työn teon edellytyksiä siirtymällä uusiin monitoimitiloihin vuonna 2017. Työtapoja uudistettiin uusien toimitilojen käyttöönoton myötä. Työ on entistä liikkuvampaa ja vuorovaikutteisempaa mahdollistaen työtehtävään sopivan työympäristömuodon.</p> <p>Työtilojen kalustamista (mm. työpisteiden lisääminen) ja toimintatapojen kehittämistä ja uudistamista jatkettiin (mm. videoneuvottelujen lisääminen). Osastojen ja erillisyyksiköiden yhtenäisten toimintatapojen kehittämistä ei toteutettu vuonna 2018.</p>
<p>Kehitetään henkilöstön työyhteisötaitoja mm. keväällä 2018 järjestettävän työyhteisövalmennuksen avulla.</p>	<p>Sisäministeriön henkilöstölle järjestettiin keväällä Ajattelun huoltohetki- ja Arvosta Arki-työyhteisövalmennukset, joiden tavoitteena oli hyvinvoinnin vahvistaminen muutosten keskellä sekä itsensä johtamisen taitojen kehittäminen.</p> <p>Ajattelun huoltohetkessä virkamiehet haastettiin analysoimaan työssä esiin tulevia positiivisia asioita ja pohtimaan oman ajattelunsa johtamista.</p>

<p>Käytetään resurssipankin mahdollistamat lisärekrytoinnit keskeisten tavoitteiden mukaisiin tehtäviin.</p>	<p>Ministeriön henkilöstösuunnittelussa otettiin käyttöön resurssipankki ja sen käytön periaatteet määriteltiin. Resurssipankin avulla lisäresursseja voitiin kohdistaa keskeisiin tehtäviin.</p>
<p>Lisätään digitaalisten palvelujen käyttöastetta sekä jatketaan tukipalvelujen keskittämistä ja automatisointia (mm. Sharepointin hyödyntäminen)</p>	<p>Sisäministeriö valmistautui vuoden 2018 aikana Handi-palvelun käyttöönottoon. Järjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2019 alussa. Tavoitteena on, että laskujen automaatioasteelle valtionhallinnossa asetetut tavoitteet saavutetaan vuoden 2020 loppuun mennessä. Lähtötilanteessa sisäministeriön laskujen automaatioaste oli 2 %.</p> <p>Sisäministeriön perehdytysaineisto uusittiin ja aineistosta valmistettiin sähköinen verkkokurssi. Myös perehdytyskäytännöt uudistettiin. Jatkossa kaikki uudet virkamiehet perehdytetään verkkokurssin avulla sisäministeriön toimintaan, työkaluihin ja käytäntöihin.</p> <p>Sisäministeriön henkilöstölle järjestettiin verkkokursseja tietosuojasta ja tietoturvallisuudesta. Sisäministeriön hallinnonalan työntekijät (96 %) suorittivat pakollisen tietosuojan verkkokoulutuksen.</p> <p>Henkilöstöä aktivoitiin myös valtion digitaalisen oppimisympäristön (eOppiva) koulutusten käytössä.</p> <p>Sisäministeriön edustajat toimivat aktiivisesti valtion henkilöstöhallinnon HR-toimintojen tehostamisen suunnittelussa ja valtioneuvoston henkilöstöhallinnon prosessien kehittämisessä.</p> <p>Sisäministeriö järjesti kesäkuussa tekoälyyn sparraavan Tekoäly tutuksi työelämässä ja arjessa - why should I care? -koulutuksen koko henkilöstölle. Koulutus johdatteli ja kannusti virkamiehiä ottamaan osaa Helsingin yliopiston (HY) ja Reaktorin tekoälyhaasteeseen. Tekoälyhaasteen ensimmäisenä tavoitteena on kouluttaa yksi prosentti suomalaisista (n. 54 000 ihmistä) paitsi ymmärtämään mitä tekoäly on, myös tunnistamaan sen tuomia mahdollisuuksia.</p>

Tavoite 12: Edistetään kaikessa toiminnassa yhdenvertaisuutta sekä naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti.

Toteuma: toteutui

Tavoitteen saavuttamiseksi vuodelle 2018 asetetut toimenpiteet:

Toimenpide	Toteuma
Tunnistetaan ministeriön ja sisäasiainhallinnon keskeiset tasa-arvohaasteet ja tehdään toimenpiteet hallituksen tasa-arvo-ohjelman mukaisesti mm. hyödyntämällä Turvallisuuden tasa-arvo ja yhdenvertaisuus -hankkeen tuloksia.	Politiikka-alojen keskeisiä tasa- ja yhdenvertaisuushaasteita tunnistettiin.
Toimeenpannaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmien toimenpiteet.	Hallituksen tasa-arvo-ohjelman toimenpiteiden etenemisestä raportoititiin marraskuussa sosiaali- ja terveysministeriölle.

Tavoite 13: Henkilöstön työhyvinvointia ja työturvallisuutta edistetään systemaattisesti.

Toteuma: toteutui

Tavoitteen saavuttamiseksi vuodelle 2018 asetetut toimenpiteet:

Toimenpide	Toteuma
Työsuojelun riskien arviointi ja toimenpiteiden käynnistäminen tulosten pohjalta	Ministeriöön hankittiin uusi sähköinen arviointityökalu. Työsuojelun riskien arviointi toteutettiin syyskuussa. Yhteisiä asioita koskevien arviointien lisäksi henkistä kuormittumista arviointiin erillisellä kyselyllä. Tulosten perusteella suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet.
	Sisäministeriö otti käyttöön valtioneuvoston yhteinen varhaisen tuen mallin (VARTU). Uusi toimintamalli selkeytti SM:n vanhoja menettelytapoja muun muassa sairauspoissaolojen hallinnan ja päihdeohjelman osalta. Toimintamalli antaa tukea esimiestyöhön. Tavoitteena on ylläpitää hyvää työhyvinvointia ja pyrkiä havaitsemaan mahdolliset työkykyä uhkaavat ja työntekemiseen liittyvät ongelmat mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Työterveyshuollon toimintasuunnitelman toteuttaminen	Työterveyshuollon toimintasuunnitelma päivitettiin ja toimenpiteitä toteutettiin yhdessä työterveyshuollon kanssa.
Johtamisen kehittäminen ja esimiesarvioinnit	<p>Vuonna 2017 käynnistyneen hallinnonalalle kohdennetun henkilöstöjohtamiseen painottuvan Hyvä johtaja -koulutusohjelma saatiin päätökseen huhtikuussa. Koulutusohjelman tavoitteena oli edistää ja tukea strategista henkilöstöjohtamista sekä osallistujien yksilö-, yhteisö- ja organisaatiotason kehittämisprosesseja. Koulutusohjelmaan osallistui yhteensä kolme ryhmää eli 23 henkilöä hallinnonalan virastoista. Valmennus jatkuu vuonna 2019.</p> <p>Ministeriön yli- ja keskijohdolle järjestettiin vuoden aikana useita infoja, joissa käsiteltiin johtamiseen, henkilöstöhallintoon ja talouteen liittyviä sekä muita ajankohtaisia asioita.</p> <p>Kansliapäällikön johtama osastopäällikkökokous käsittelee säännöllisesti osastojen keskeisiä asioita ja valmisteli asioita ministeriön johtoryhmää varten.</p>
Henkilöstösuunnitelman linjausten toteuttaminen etenkin henkilöstön määrän turvaamisen ja resurssipankkikokeilun sekä osaamisen hallinnan prosessien osalta.	Ministeriön henkilöstösuunnittelun osalta on voimassa vuonna 2017 laadittu puitesuunnitelma, jota päivitetään. Resurssisuunnittelun lähtökohtana on olemassa olevat virat ja niihin kytkeytyvät henkilöresurssit.

1.3.3 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksuosuudet ulkomaille, momentti 26.01.66

Momentilta maksettiin kolmen poliisitoimintaan liittyvän järjestön, Interpolin, FATF:n (Financial Action Task Force) ja Policy Planners Network jäsenmaksut. Momentilta maksettiin myös kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO PKD) sähköisen varmenepankin liittymis- ja jäsenmaksut. Maahanmuuttohallinnon osuuteen sisältyivät jäsenmaksut ja maksuosuudet kansainvälisille maahanmuutto- ja siirtolaisuusjärjestöille (ICMPD, IOM, IGC). Määrärahasta siirrettiin 0,045 milj. euroa Rajavartiolaitokselle COSPAS-SARSAT jäsenmaksuosuutta varten. Rajavartiolaitos ja muut Suomen turvallisuusviranomaiset ovat saaneet COCSPAS-SARSAT satelliittipohjaisen hätälähetinjärjestelmän hälytystiedot käyttöönsä jäsenmaksun perusteella.

1.4 Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

Toiminnan tuottavuutta ja taloudellisuutta on arvioitu ministeriön keskeisten toimintojen eli tehtäväkokonaisuuksien osalta Kieku-järjestelmästä saatavien kustannustietojen sekä asianhallintajärjestelmästä saatujen suoritemäärien perusteella.

Ministeriön toiminnoille ei ole asetettu varsinaisia tuottavuus- ja taloudellisuustavoitteita. Toimintoihin sisältyy sellaisia tehtäviä, joiden osalta suoritteet eivät ole määriteltävissä ja tehokkuuden tunnusluvut ovat vain suuntaa antavia.

1.4.1 Toiminnallinen tuottavuus, taloudellisuus ja suoritteiden määrät

Kustannukset perustuvat toiminnoille suoraan kirjattuihin menoihin, työajankohdenusten perusteella laskettuihin henkilötyövuosiin ja palkkakustannuksiin sekä tukitoimintojen ja palkallisten poissaolojen ydin- ja ohjaustoiminnoille jaettuihin kustannuksiin. Kustannuksiin on lisätty valtioneuvoston hallintoyksiköstä saadut tiedot sinne siirrettyjen palvelutoimintojen kustannuksista.

Taulukko 1 Ministeriön keskeiset toiminnot

	Toteuma 2016	Toteuma 2017	Tavoite 2018	Toteuma 2018
Ministeriön toimintamenot (1000 euroa)	13 905	13 989		14 651
Muut kulutusmenot (1000 euroa) ¹	3 387	3 254		3 344
Henkilötyövuodet	187,8	193,8	195,0	200,1
Tehtävät ja painopisteet				
Ydintoiminnot ministeriössä (htv), josta	26,5	26,3	26,6	21,4
Poliisitoimi (htv)	6,6	7	7,1	4,7
Kustannukset (1000 euroa)	1 423	1 418		1 072
Kustannukset/htv	216	202,6		227
Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta (htv)	13,1	13,1	13,1	11,3
Kustannukset (1000 euroa)	3 938	3 468		3 068
Kustannukset/htv	301	264,4		274
Maahanmuuttohallinto (htv)	4,1	3,2	3,4	2,8
Kustannukset (1000 euroa)	880	634		599
Kustannukset/htv	215	201,1		216
Ohjaustoiminnot (htv), josta	67,0	71,9	73,1	78,1
Hallitusohjelma ja VN-tasoinen kehittäminen (htv)	9,5	11,0	11,5	10,4
Kustannukset (1000 euroa)	2 518	2 484		2 985
Kustannukset/htv	265	225,7		287
Kansalaiskirjeet	321	441		377
Kirjalliset kysymykset	68	59		64
Rahoitetut tutkimushankkeet	3	6		5
Hallinnonalan ohjaus, suunnittelu ja seuranta (htv)	10,9	11,4	12,4	13,0
Kustannukset (1000 euroa)	2 243	2 280		2 809
Kustannukset/htv	206	200,5		217
Määräykset, ohjeet ja suositukset	10	14		10
EAO:n lausuntopyyntöt	4	8		6
Lakien ja asetusten valmistelu, säädösvalmistelun kehittäminen (htv)	24,6	24,9	25,7	26,9
Kustannukset (1000 euroa)	4 975	4 816		5 539
Kustannukset/htv	202	193,1		206
Hallituksen lakiesitykset	17	11		23
Käynnistyneet lainsäädäntöhankkeet	12	18		10
Saapuneet lausunnot	424	486		567
Kansainväliset ja EU-asiat (htv)	10,9	13,2	12,9	15,9
Kustannukset (1000 euroa)	2 810	2 864		3 713
Kustannukset/htv	258	217,4		233
Sisäasioiden rahastot (htv)	8,7	9,0	9,5	9,4
Kustannukset (1000 euroa)	1 837	1 903		2 185
Kustannukset/htv	211	210,9		232
Rahoitetut hankkeet	102	29		114
Tukitoiminnot (johtaminen, yleishallinto, sisäiset palvelut) (htv)	47,1	50,6	49,4	57,4
Lomat, muut paikalliset poissaolot, kohdentamaton (htv)	47,1	45,0	45,9	43,2

¹ Ei sisällä momenttia 26.01.20 Tietohallinnon yhteiset menot

1.4.2 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Ministeriön maksullinen toiminta on ollut vähäistä. Vuonna 2018 myyntituotot olivat 5 460 euroa, joten maksullisesta toiminnasta ei esitetä kustannusvastaavuuslaskelmaa toimintakertomuksessa. Tileistä poistoja ei tehty.

Ministeriön maksullinen toiminta muodostui vuonna 2018 pelastusosaston pelastuslain (379/2011) mukaisista erivapauspäätöksistä, joita laskutettiin 12 kpl vuonna 2018.

1.4.3 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Vuonna 2018 yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat 0,322 milj. euroa, joten kustannusvastaavuuslaskelmaa ei esitetä toimintakertomuksessa. Ministeriön yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot tulivat pääosin EU:lta ja Palosuojelurahastolta.

Suurin hanke vuonna 2018 oli pelastustoimen uudistushanke, johon saatiin rahoitusta Palosuojelurahastolta. Toinen suurempi hanke oli EU-rahoitteinen Anywhere -hanke, jossa sään ääri-ilmiöihin varautumiseen kehitellyt työkalut pyritään saattamaan paremmin pelastustoimen käyttöön.

1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Sisäministeriön henkilöstömäärä oli vuoden 2018 lopussa 205. Henkilöstön lukumäärä kasvoi 7 henkilöllä edelliseen vuoteen verrattuna, nousu selittyy pääosin määräaikaisten henkilöiden määrän kasvulla. Vakinaisen henkilöstön määrä (150 henkilöä) väheni yhdellä, kun määräaikaisten henkilöiden määrä kasvoi 8 henkilöllä edelliseen vuoteen verrattuna. Osa-aikaisten henkilöiden määrä (5 henkilöä) väheni 5 henkilöllä edelliseen vuoteen verrattuna. Ministeriön henkilötyövuosimäärä (200,1 htv) kasvoi 6,3 henkilötyövuodella edelliseen vuoteen verrattuna.

Vuoden 2018 lopussa naisten osuus ministeriön henkilöstöstä oli 65 % ja miesten 35 %. Tavoitteeksi asetettua sukupuolijakaumaa (naiset 63 % ja miehet 37 %) ei saavutettu. Naisten osuus määräaikaista henkilöistä vuonna 2018 oli noin 67,3 %.

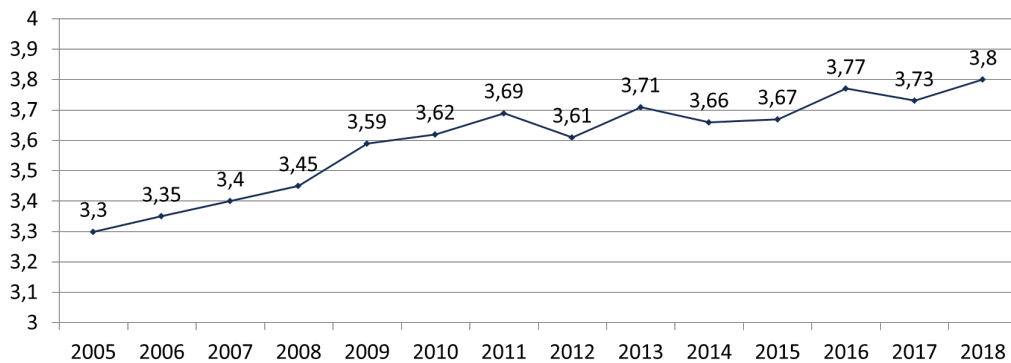
Sairauspoissaolojen määrä (6,3 työpäivää/htv) laski edellisvuosiin verrattuna (9,1 työpäivää/htv v. 2017) ja tavoitteeksi asetettu 6,7 työpäivää/htv saavutettiin.

Taulukko 2 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	Toteuma 2016	Toteuma 2017	Tavoite 2018	Toteuma 2018
Henkilöstön määrä, rakenne ja henkilöstökulut				
Henkilöstön lukumäärä, henkilöä 31.12.	192	198		205
Sukupuolijakauma (n/m) %	66/34	65/35	63/37	65/35
Henkilötyövuodet	187,8	193,8	195	200,1
Keski-ikä	46,7	46,2		46,2
Vakinaiset (n/m), lukumäärä	96/49	99/52		97/53
Määräaikaiset (n/m), lukumäärä	31/16	29/18		37/18
Vakinaisten osuus (%)	75,5	76,3		73,2
Määräaikaisten osuus (%)	24,5	23,7		26,8
Kokoaikaiset, lukumäärä	186	188		200
Kokoaikaisten osuus (%)	96,9	94,9		97,6
Osa-aikaiset, lukumäärä	6	10		5
Osa-aikaisten osuus (%)	3	5,1		2,4
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta %	81,3	80,4		81,1
Kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	13 777 114	14 181 013		14 645 052
Työhyvinvointi				
Työtyytyväisyysindeksi	3,8	3,7	3,9	3,8
Lähtövaihtuvuus (%)	5,6	2,2		
Tulovaihtuvuus (%)	3,9	12,4		
Sairauspoissaolot (tpv/htv)	6,4	9,1	6,7	6,3
Työterveyshuolto (euroa/htv)		719,3		606,9
Työtyytyväisyyden edistäminen (euroa/htv)	222,1	520,5		624,8
Työkunnan edistäminen (euroa/htv)	162,7	293,2		402,3
Osaaminen				
Koulutustasoindeksi, koko henkilöstö	6,3	6,4		6,3
Koulutustasoindeksi, naiset	6,1	6,2		6,1
Koulutustasoindeksi, miehet	6,7	6,8		6,6
Koulutus ja kehittäminen (euroa/htv)	766	1 640,7		834,4

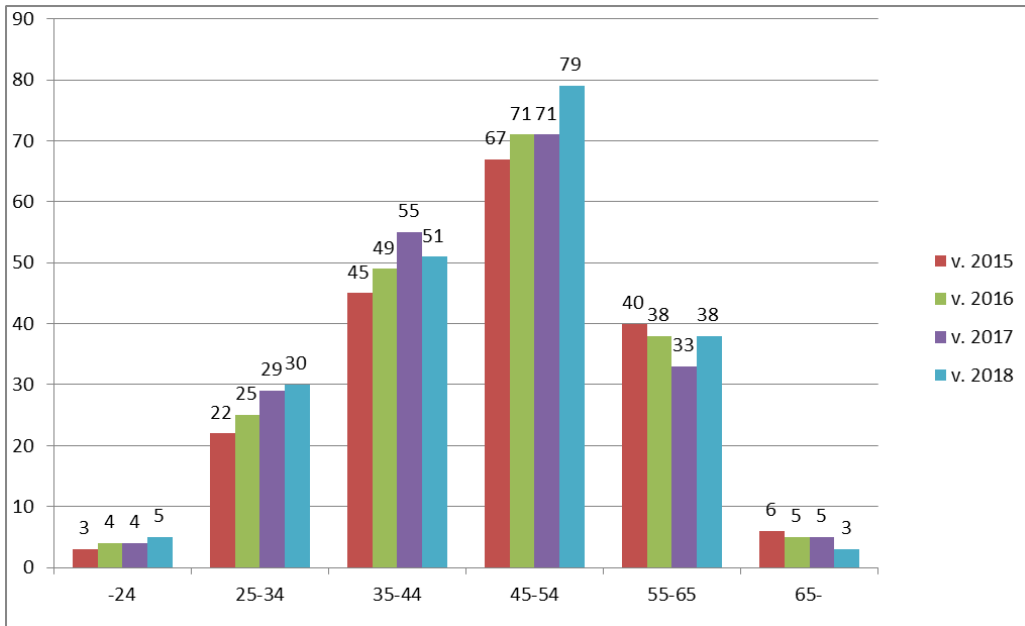
Työtyytyväisyyden kokonaisindeksi (VMBaro) sisäministeriössä vuonna 2018 oli 3,8. Asetettua tavoitetta (3,9) ei aivan saavutettu, vaikka tulos oli edellisvuosien tapaan korkealla tasolla (3,73 vuonna 2017 ja 3,77 vuonna 2016). Vastausprosentti oli 80. Kaikilla seitsemällä kyselyn osa-alueella tapahtui kasvua. Ministeriössä miehet olivat työtyytyväisyyden mittareilla mitattuna naisia tyytyväisempiä. Niin ikään asiantuntijaryhmään kuuluvat olivat toimeenpanevaa henkilöstöä tyytyväisempiä. Ikäryhmissä tyytyväisimpiä olivat alle 30-vuotiaat ja yli 50-vuotiaat. Määräaikaisessa virkasuhteessa olevat olivat vakituksessa virassa olevia tyytyväisempiä. Ministeriöiden kokonaiskeskiarvojen perusteella sisäministeriön tulos oli toiseksi paras ministeriöistä. Kyselyyn vastanneista viimeisen vuoden aikana epäasiallista käytöstä oli havainnut 16,8 % vastaajista (n=167), häirintää (=työpaikkakiusaamista) oli kokenut 2,4 % vastaajista. Kukaan vastaajista ei ollut kokenut seksuaalista häirintää viimeisen vuoden aikana.

Työtyytyväisyyskyselyn tulosten analyysissä vahvuuksiksi sisäministeriössä nousivat työn tavoitteiden tunteminen, oikeudenmukainen kohtelu työtovereiden taholta, työnmielenkiintoisuus ja haastavuus. Kyselyn tulosten perusteella kolme heikointa kohtaa olivat palkkauksen muuttuminen työsuorituksen muuttuessa, kehityskeskustelut työn tekemisen ja osaamisen kehittämisen tukena sekä työskentelytilat ja tuloksellinen työskentely. Kyselyn tuloksia käsiteltiin laajasti työyksiköissä.

Kuva 1 Työtyytyväisyyden kehittyminen sisäministeriössä vuosina 2005-2018

Henkilöstön keski-ikä vuoden 2018 lopussa oli 46,2 vuotta. Henkilöstön keski-ikä pysyi edellisen vuoden tasolla. Suurin ikäryhmä oli 45-54 -vuotiaat ja toiseksi suurin ikäryhmä oli 35-44 -vuotiaat. Pienimmät ikäryhmät ministeriössä olivat alle 24-vuotiaat ja yli 65-vuotiaat. Ministeriöstä eläköityi tarkasteluvuonna 4 henkilöä (6 henkilöä vuonna 2017).

Kuva 2 Henkilöstön ikäjakauma sisäministeriössä vuosina 2015-2018

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Sisäministeriön hallinnonalan rahoituksen rakenne

Sisäministeriön hallinnonalan pääluokassa (26) oli vuoden 2018 määrärahaa käytössä 1 505,5 milj. euroa, mikä oli noin 6,8 % vähemmän kuin vuonna 2017 (1 615,9 milj. euroa). Edellisiltä vuosilta siirrettyjä määrärahoja oli lisäksi käytössä 211,05 milj. euroa. Pääluokassa 26 määrärahoja oli vuonna 2018 käytettävissä yhteensä 1 716,55 milj. euroa.

Sisäministeriön hallinnonalan pääluokan vuoden 2018 määrärahoista varsinaisessa talousarviossa myönnettiin 1 476,2 milj. euroa, kun edellisen vuoden varsinaisen talousarvion määrärahat olivat 1 520,2 milj. euroa. Lisätalousarvioissa rahoitusta vuonna 2018 myönnettiin yhteensä 29,3 milj. euroa, kun edellisenä vuonna lisätalousarvioissa rahoitusta myönnettiin 95,7 milj. euroa. Lisätalousarvioiden osuus vuoden 2018 määrärahoista oli 1,9 % (5,9 % vuonna 2017).

Vuoden 2018 varsinaisessa talousarviossa sisäministeriön pääluokkaan myönnettiin määrärahoja 35,9 milj. euroa vähemmän kuin edellisen vuoden varsinaisessa talousarviossa. Merkittävin ero edelliseen vuoteen verrattuna oli maahanmuutto-luvussa, johon määrärahoja osoitettiin 88,4 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2017 varsinaisessa talousarviossa. Vuoden 2018 varsinaisessa talousarviossa Poliisitoimi-lukuun osoitettiin 23,9 milj. euroa enemmän määrärahoja kuin edellisen vuoden talousarviossa ja hallinnonalan arvonlisäveromenot-momentille osoitettiin 25,4 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Arviomäärärahojen ylityslupia esitettiin tilinpäätösvuonna 1 kappale. Pelastustoimen erityismenot (26.30.20) päätettiin ylittää yhteensä 3,5 milj. eurolla. Ylityslupaa katettiin vuoden 2018 toisessa lisätalousarviossa myönnettyllä 1,2 milj. euron määrärahalla.

Jakamattomia määrärahoja sisäministeriön pääluokassa oli vain momentilla 26.01.29 Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot.

Ministeriön rahoituksen rakenne

Sisäministeriö-kirjanpitoyksiköllä oli vuonna 2018 käytettävissä määrärahoja yhteensä 120,5 milj. euroa, josta vuoden 2018 talousarvion määrärahoja oli 49,2 milj. euroa. Vuodelta 2017 siirrettyjä määrärahoja oli käytettävissä 71,3 milj. euroa (59,1 %).

Taulukko 3 Ministeriön talousarviorahoitus ja sen käyttö

Rahoitus (1 000 euroa)	Käytetty 2016	Käytetty 2017	Käytetty 2018	Käytettävissä 2018	Siirretty seur. vuodelle
<i>Kulutusmenot</i>					
Ministeriön toimintamenot	13 905	13 989	14 651	18 809	3 969
26.01.20 tietohallintomenot	8 063	7 368	7 271	8 448	1 176
26. muut kulutusmenot	3 387	3 254	3 344	9 100	5 102
Muut kulutusmenot	521	42	110	334	224
<i>Kulutusmenot yhteensä</i>	25 876	24 653	25 376	36 691	10 471
<i>Muu budjettirahoitus</i>					
26. siirtomenot ²	17 043	30 177	21 193	81 647	48 412
Muu budjettirahoitus	22		21	93	72
Arvonlisäverot	2 182	2 116	2 049	2 049	
Muu budjettirahoitus yhteensä	19 247	32 293	23 263	83 789	48 484
Menomomentit yhteensä	45 123	56 946	48 639	120 480	58 955
Tulomomentit	-58 450	-23 025	-36 289		
YHTEENSÄ	-13 327	33 921	12 350	120 480	58 955

² Sisältää myös EUSA-rahastojen menomomentit lukuun ottamatta teknistä tukea

Pääosa ministeriön käytettävissä olevista määrärahoista oli sisäministeriön pääluokan (26) määrärahoja. Muiden hallinnonalojen määrärahoja ministeriöllä oli käytössä 0,427 milj. euroa.

Ministeriön toimintamenomomentilla (26.01.01) määrärahaa oli yhteensä 18,8 milj. euroa, josta vuoden 2018 määrärahaa oli 13,97 milj. euroa ja edelliseltä vuodelta siirrettyä määrärahaa 4,8 milj. euroa.

Tietohallinnon yhteiset menot -momentin määrärahaa ministeriöllä oli käytettävissä 9,4 milj. euroa, josta edelliseltä vuodelta siirrettyä määrärahaa oli 1,4 milj. euroa. Ministeriön käytössä olleista vuoden 2018 talousarvion momentin 26.01.20 määrärahoista siirrettiin hallinnonalan virastojen käytettäväksi 1,0 milj. euroa, minkä jälkeen ministeriöllä oli käytössä määrärahaa 8,4 milj. euroa.

Muita pääluokan 26 kulutusmenomäärärahoja oli käytettävissä 9,1 milj. euroa, josta edelliseltä vuodelta siirrettyä määrärahaa oli 1,8 milj. euroa. Muista pääluokan 26 kulutusmenoista suurimmat olivat pelastustoimen toimintamenot ja erityismenot sekä EUSA-rahastojen tekninen tuki.

Muuta budjettirahoitusta ministeriöllä oli käytössä 120,5 milj. euroa, josta suurin oli EUSA-rahastojen määrärahat (momentti 26.01.24 teknistä tukea lukuun ottamatta). Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot-momentin (26.30.43) määräraha 8,1 milj. euroa siirrettiin vuoden 2018 talousarviosta alkaen valtiovarainministeriön pääluokkaan.

Muiden hallinnonalojen määrärahoista suurimmat olivat valtiovarainministeriön myöntämä maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuen ja ohjauksen rahoitus (0,16 milj. euroa), johon saatiin myös vuodelta 2017 siirrettyä määrärahaa (0,065 milj. euroa) ja valtioneuvoston kanslian Suomen EU-puheenjohtajuuskauteen valmistautumiseen osoitettu määräraha (0,114 milj. euroa), josta Rajavartiolaitoksen käyttöön siirrettiin 0,01 milj. euroa.

Sisäministeriölle osoitettuja jakamattomia määrärahoja jaettiin edelleen Pelastusopiston Kriisinhallintakeskukselle (13,63 milj. euroa) ja Poliisihallitukselle (0,02 milj. euroa) momentilta 24.10.21 siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan sekä Rajavartiolaitokselle (0,2 milj. euroa) Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyön rahoitusta momentilta 24.90.68.

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Ministeriöllä oli vuonna 2018 käytettävissä määrärahaa yhteensä 120,48 milj. euroa, josta vuoden 2018 talousarvion määrärahoja oli 49,225 milj. euroa (40,9 %) ja edellisiltä vuosilta siirrettyjä määrärahoja 71,255 milj. euroa (59,1 %). Käytettävissä olevista määrärahoista käytettiin tilivuoden aikana 48,64 milj. euroa (40,4 %) ja seuraavalle vuodelle siirrettiin 58,954 milj. euroa (48,9 %). Määrärahoja peruutettiin 12,013 milj. euroa. Peruutetut määrärahat ovat lähes kokonaan EUSA-rahastojen ohjelmakauden 2014-2020 vuoden 2016 talousarvion määrärahoja.

Merkittävin osa (49,784 milj. euroa) vuodelle 2019 siirretyistä määrärahoista (58,953 milj. euroa) muodostuu EU:n sisäasioiden rahastojen (EUSA-rahastot) ohjelmakauden 2014-2020 rahoituksesta.

Ministeriön käytössä olleiden talousarvion tulomomenttien toteuma oli yhteensä 36,289 milj. euroa, josta merkittävin osuus (24,274 milj. euroa) oli EU:lta saatavia tuloja sisäisen turvallisuuden rahastoille. Edellisiltä vuosilta siirrettyjä määrärahoja peruutettiin 12,014 milj. euroa.

Tietohallinnon yhteisiin menoihin (mom. 26.01.20) osoitettiin vuoden 2018 talousarviossa määrärahaa 8,017 milj. euroa. Vuoden 2018 talousarvion määrärahasta käytettiin ministeriössä 5,841 milj. euroa ja hallinnonalan virastoille siirrettiin 1,0 milj. euroa. Vuodelta 2017 siirrettyä määrärahaa oli käytettävissä 1,431 milj. euroa, mikä käytettiin ministeriössä vuonna 2018. Vuodelle 2019 siirrettiin määrärahaa 1,176 milj. euroa.

Momentille 26.01.66 kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksuosuudet ulkomaille myönnettiin vuoden 2018 talousarviossa 1,017 milj. euroa. Määrärahasta siirrettiin 0,045 milj. euroa Rajavartiolaitokselle COSPAS-SARSAT jäsenmaksuosuutta varten. Määrärahasta jäi käyttämättä 0,219 milj. euroa.

Erityismenot-momentille (mom. 26.30.20) myönnettiin vuoden 2018 talousarviossa määrärahaa 2,406 milj. euroa. Vuoden 2018 poikkeuksellisen metsäpalotilanteen vuoksi momentille myönnettiin vuoden 2018 toisessa lisätalousarviossa 1,7 milj. euroa lisämääräraha. Määrärahasta siirrettiin 1,27 milj. euroa Pelastusopiston Kriisinhallintakeskukselle kansainvälisestä hätäavun antamisesta ja vastaanottamisesta sekä siihen varautumisesta aiheutuviin menoihin sekä Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle 1,5 milj. euroa metsäpalojen tähystystoiminnasta ja siihen varautumisesta aiheutuviin menoihin. Ministeriön käytössä oli 1,336 milj. euroa, josta käytettiin 0,682 milj. euroa ja käyttämättä jäi 0,654 milj. euroa.

Ministeriön toimintamenoihin (mom. 26.01.01) myönnettiin vuoden 2018 varsinaisessa talousarviossa 13,811 milj. euroa ja vuoden 2018 ensimmäisessä lisätalousarvioissa 0,163 milj. euroa. Vuodelta 2017 siirrettyä määrärahaa oli käytössä 4,835 milj. euroa. Ministeriön käytössä olleista toimintamenoista (18,809 milj. euroa) käytettiin 14,651 milj. euroa (77,9 %) ja vuodelle 2019 siirrettiin 3,969 milj. euroa (21,1 %). Määrärahaa peruutettiin 0,190 milj. euroa (1,0 %).

Taulukko 4 Ministeriön toimintamenojen (momentti 26.01.01.1) nettomenojen kehitys 2016-2018

	2016	2017	2018	Muutos% 2018-2017
Tuotot	-723 484	-647 269	-783 314	21,0
Aineet ja tarvikkeet	44 105	57 332	66 423	15,9
Henkilöstökulut	12 708 044	12 748 892	13 194 222	3,5
Vuokrat	33 561	24 724	17 449	-29,4
Palvelujen ostot	979 569	918 415	1 065 622	16,0
Muut kulut	739 872	627 804	834 357	32,9
Muut tiliryhmät	5 754	23 072	6 675	-71,1
Nettomenot yhteensä	13 787 421	13 752 970	14 401 434	4,7

Sisäministeriön toimintamenomomentille nettoutetut tuotot toteutuivat lähes talousarviossa arvioidun (0,8 milj. euroa) suuruisina. Suurin osa tuotoista tuli EU:lta saaduista kustannusten korvauksista, EU:lta ja Palosuojelurahastolta saadusta hankerahoituksesta sekä Palosuojelurahaston sihteeristön palkkakustannusten korvauksista.

Henkilöstökulut ovat ylivoimaisesti suurin menoerä ministeriön toimintamenoissa. Toimintamenoista maksetut henkilöstökulut (13,194 milj. euroa) nousi noin 0,445 milj. eurolla edellisestä vuodesta. Ministeriön kokonaishenkilötyövuosimäärä nousi 6,3 htv:llä edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintamenoista maksettujen virkasuhteisten varsinaisten palkkojen määrä (10,754 milj. euroa) nousi 0,366 milj. eurolla edelliseen vuoteen verrattuna.

Vuokramenot aiheutuivat pääosin kokous- ja seminaaritulojen vuokrauksista.

Palvelujen ostojen määrä (1,065 milj. euroa) nousi edellisestä vuodesta 0,147 milj. eurolla. Merkittävimmät erät palvelujen ostoissa olivat ravitsemispalvelut (0,233 milj. euroa), talous- ja henkilöstöhallinnon palvelujen ostot (0,218 milj. euroa), asiantuntija- ja tutkimuspalvelut (0,168 milj. euroa), koulutuspalvelut (0,102 milj. euroa), muut ulkopuoliset palvelut (0,155 milj. euroa), kokousten ja seminaarien järjestämispalvelut (0,034 milj. euroa), painatuspalvelut (0,030 milj. euroa) ja ict:n käyttöpalvelut (0,030 milj. euroa).

Muut kulut (0,834 milj. euroa) koostuvat pääosin matkustuspalvelujen ostoista (0,710 milj. euroa) ja muista matkamenoista.

Vuodelta 2017 siirrettyjä määrärahoja siirrettiin toisille kirjanpitoyksiköille vuonna 2018 alkusaldon muutoksina. Momentilta 4.17.26.10.01.4 sisäministeriön menot siirrettiin Poliisihallitukselle 0,0109 milj. euroa, momentilta 417.26.30.01.2 muut pelastustoimen toimintamenot siirrettiin Pelastusopistolle 0,106 milj. euroa ja momentilta 417.26.01.4.1 SKH kotimaan valmiuksien yhteensovittaminen siirrettiin Pelastusopistolle 0,0026 milj. euroa.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Tuotto- ja kululaskelmassa toiminnan tuotot (0,830 milj. euroa) olivat 1,592 milj. euroa pienemmät kuin vuonna 2017. Merkittävin muutos edelliseen vuoteen verrattuna oli yhteistoiminnan kustannusten korvauksissa EU:lta (0,033 milj. euroa), jotka olivat 1,732 milj. euroa edellisvuotta pienemmät. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot EU:lta (0,096 milj. euroa) olivat 0,047 milj. euroa suuremmat kuin edellisenä vuonna. Muut yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot (0,226 milj. euroa) olivat lähes edellisen vuoden tasolla (0,237 milj. euroa). Yhteistoiminnan kustannusten korvaukset valtion virastoilta (0,207 milj. euroa) nousivat 0,060 milj. eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Yhteistoiminnan kustannusten korvaukset elinkeinoelämältä (0,012 milj. euroa), muut tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta sekä muut tuotot olivat vähäisiä (0,003 milj. euroa).

Toiminnan kulut olivat yhteensä noin 42,958 milj. euroa ja ne nousivat noin 0,885 milj. eurolla edellisestä vuodesta.

Henkilöstökulujen määrä (14,409 milj. euroa) kasvoi noin 0,721 milj. eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Virkasuhteisten varsinaisten palkat (11,678 milj. euroa) nousivat noin 0,528 milj. euroa edellisestä vuodesta. Työnantajan sosiaaliturvamaksujen määrä (0,106 milj. euroa) pieneni 0,021 milj. eurolla edellisestä vuodesta. Työnantajan eläkemaksujen määrä (1,935 milj. euroa) nousi 0,104 milj. eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Virkasuhteisten lomarahojen määrä (0,377 milj. euroa) kasvoi 0,028 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Virkasuhteisten lomarahavapaan määrä (0,129 milj. euroa) pieneni 0,029 milj. eurolla edelliseen vuoteen verrattuna.

Palvelujen ostojen määrä (10,048 milj. euroa) kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 0,344 milj. euroa. Suurin osa palvelujen ostoista muodostui erilaisista ICT-palveluista. ICT-käyttöpalveluiden ostojen määrä oli 6,689 milj. euroa, mikä oli 0,288 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2018. Tietoliikennepalvelujen määrä (0,216 milj. euroa) nousi edellisestä vuodesta noin 0,153 milj. euroa. ICT-palvelujen ostot valtion virastoilta ja laitoksilta (0,492 milj. euroa) nousivat 0,284 milj. eurolla edellisestä vuodesta. Talous-

ja henkilöstöhallinnon palvelujen ostot valtion virastoilta (0,218 milj. euroa) nousi 0,012 milj. euroa edellisestä vuodesta. Asiantuntija- ja tutkimuspalvelujen ostojen määrä (0,874 milj. euroa) väheni 0,036 milj. eurolla, ravitsemispalvelujen määrä (0,280 milj. euroa) nousi 0,068 milj. eurolla ja muiden ulkopuolisten palvelujen määrä (0,528 milj. euroa) nousi 0,286 milj. eurolla edelliseen vuoteen verrattuna.

Muiden kulujen määrä (1,093 milj. euroa) nousi 0,150 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna. Matkustuspalvelujen määrä (0,902 milj. euroa) nousi 0,172 milj. eurolla edellisestä vuodesta. Kotimaan päivärahojen määrä (0,035 milj. euroa) nousi 0,006 milj. euroa edellisestä vuodesta ja ulkomaan päivärahojen määrä (0,091 milj. euroa) nousi 0,020 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Sisäiset kulut (17,301 milj. euroa) olivat 0,339 milj. euroa pienemmät kuin edellisenä vuonna. Sisäiset kulut olivat pääosin EUSA-rahaston rahastokauden 2014–2020 maksatuksia.

Satunnaisia tuottoja ei kertynyt vuonna 2018.

Siirtotalouden tuotot (24,274 milj. euroa) olivat 7,294 milj. euroa suuremmat kuin edellisenä vuonna. Siirtotalouden tuotot olivat komission rahoitusta EU:n sisäasioiden rahastoon. Siirtotalouden kulut (4,495 milj. euroa) olivat 6,981 milj. euroa pienemmät kuin edellisenä vuonna. Merkittävin ero edelliseen vuoteen verrattuna oli se, että momentin 26.30.43 Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot määrärahat siirrettiin vuoden 2018 talousarviossa valtiovarainministeriölle eikä sisäministeriön pääluokasta maksettu hinta- ja alijäämatukea Suomen Virveverkko Oy:lle.

1.6.4 Tase

Vuoden 2018 taseen loppusumma (0,132 milj. euroa) pieneni edellisestä vuodesta 0,048 milj. eurolla.

Taseen vastaavassa käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset (0,011 milj. euroa) pysyivät edellisen vuoden suuruisina. Ministeriön taseeseen sisältyvät ainoastaan taide-esineet ja arvopaperit, muu omaisuus on siirretty vuonna 2015 valtioneuvoston hallintoyksikköön. Lyhytaikaisten saamisten määrä (0,120 milj. euroa) pieneni edellisestä vuodesta 0,048 milj. euroa. Lyhytaikaiset saamiset koostuvat pääosin myynti- ja laskutussaataavista.

Taseen vastattavissa lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan sisältyvä Palosuojelurahaston yhdystilin saldo 21,469 milj. euroa) kasvoi edellisestä vuodesta 0,785 milj. eu-

rolla. Saatujen ennakoiden määrä (0,054 milj. euroa) pieneni 0,251 milj. eurolla edellisestä vuodesta. Ostovelkojen määrä (1,014 milj. euroa) pieneni edellisestä vuodesta 0,341 milj. eurolla. Muiden lyhytaikaisten velkojen määrä (0,115 milj. euroa) väheni 1,079 milj. eurolla edellisestä vuodesta.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Sisäministeriön sisäinen valvonta on järjestetty valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n (25.2.2000/217) edellyttämällä tavalla. Sisäministeriössä ja sen hallinnonalalla on sisäisen valvonnan järjestämisestä annettu määräys, jonka tarkoituksena on yhdessä muiden sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevien säädösten, määräysten ja ohjeiden (mm. työjärjestys, taloussääntö ja riskienarvioinnin ja riskienhallinnan ohje) kanssa luoda asianmukaiset ja riittävät toimintaperiaatteet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyille. Sisäministeriön ja hallinnonalan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaperiaatteissa hyödynnetään soveltuvin osin yleisesti tunnettuja kansainvälistä COSO -sisäisen valvonnan viitekehystä ja ISO 31000:2009 riskienhallintastandardia.

Sisäisellä valvonnalla ja riskienhallinnalla varmistetaan, että ministeriössä toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt. Sisäministeriön sisäinen valvonta muodostuu ministeriön johdon suorittamasta valvonnasta ja toimintaprosesseihin sisältyvistä valvontamenettelyistä. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kuuluvat jokaisen sisäministeriön työntekijän työtehtäviin. Jokainen henkilö vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudesta omien tehtäviensä osalta. Sisäinen valvonta on jokapäiväisiä menettelyjä ja toimintoja, joiden avulla pyritään varmistamaan toiminnan tavoitteiden saavuttaminen lainmukaisesti ja tuloksellisesti. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä johtaa ja niiden riittävydestä vastaa sisäministeriössä kansliapäällikkö tukena osastojen ja erillisyyksiköiden päälliköt.

Kansliapäällikkö ja ylijohdo varmistavat, että ministeriössä luodaan riittävät sisäisen valvonnan rakenteet ja järjestelmät arvioimalla ja tarkastamalla säännöllisesti niiden toimivuutta ja tehokkuutta. Sisäministeriön hallinto- ja kehittämisosasto johtaa sisäministeriön ja hallinnonalan sisäisen valvonnan toimintaperiaatteita ja koordinoi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä. Lisäksi sisäisen valvonnan ja riskienarvioinnin varmennustehtävissä ministeriön johdon tukena toimii sisäinen tarkastus sekä laillisuusvalvonta toiminto.

Sisäinen tarkastus on organisatorisesti riippumaton ja se raportoi suoraan kansliapäällikölle. Sisäinen tarkastus toimii sisäisen tarkastuksen ohjesäännön puitteissa, noudattaen toiminnassaan sisäisen tarkastuksen kansainvälisesti hyväksytyjä IIA:n ammattistandardeja, eettisiä sääntöjä ja soveltuvin osin hyvää julkishallinnon tilintarkastustapaa. Sisäinen tarkastus arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyttä, tuottaen tietoa siitä onko ministeriössä sekä hallinnonalan virastoissa toimittu niille asetettujen edellytysten ja tavoitteiden mukaisesti, ja onko toimintaa kuvaava informaatio riittävää ja oikeaa sekä onko taloudenhoito ja toiminta toteutettu laillisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla.

Ministeriön laillisuusvalvonta-asioiden ja ministeriölle osoitettujen koskevien kanteluiden käsittelystä vastaa ministeriön osastojen laillisuusvalvonta toiminto. Laillisuusvalvonnasta on annettu sisäministeriössä erillinen ohje ja se on kohdennettua sisäistä valvontaa, jonka keskeisenä tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa kansalaisten luottamusta ministeriöön ja sen hallinnonalaan sekä tuottaa ministeriön ja virastojen johdolle oikeaa, ajantasaista ja riittävää tietoa toiminnan lainmukaisuudesta. Laillisuusvalvonnalla pyritään estämään ennalta mahdolliset virheet, mutta myös paljastamaan ja saattamaan asianmukaiseen menettelyyn virheellinen tai lainvastainen toiminta.

Sisäministeriön riskienhallintajärjestelmän tavoitteena on vahvistaa sisäministeriön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutusta ja seuranta. Riskienhallinnan toteutusta koordinoi riskienhallinnan seuranta- ja kehittämiss ryhmä ja työkaluna käytetään sähköistä Granite ERSM -riskienhallintajärjestelmää (Enterprise Risk and Security Management). Riskienhallinnan perustana ovat ministeriön hallinnonalan konserni-strategian tavoitteet ja sen pohjalta muodostettu riskikartta.

Sisäministeriössä on 2015/2016 vuosien vaihteessa toteutettu kattava kokonaisvaltainen riskien arviointi ja sen jälkeen vuosittainen riskienarvioinnin päivitys. Riskien arvioinnit on toteutettu arviointiryhmissä, joissa on eri tahojen ja toimialojen laaja-alainen asiantuntemus. Riskien arviointien jälkeen riskienhallinnan seuranta- ja kehittämiss ryhmä on käynyt läpi riskiarvioinnit ja tehnyt niiden pohjalta ministeriön riskienhallintasuunnitelmaluonnoksen. Ministeriön osastopäällikkökokous käsittelee ja kansliapäällikkö hyväksyy lopullisen ministeriön riskienhallintasuunnitelman, joka sisältää riskienhallintatoimet ja toteutusaikataulun. Ministeriön riskinomistajat vastaavat tarvittavista riskienhallintatoimenpiteistä riskienhallintasuunnitelman vastuiden mukaisesti ja ministeriön johto seuraa säännöllisesti suunnitelman toteutumista. Riskienhallintasuunnitelma auttaa hahmottamaan paitsi olennaisimmat kehittämistarpeet myös sen, miten riski kohdentuu ja mitä toimenpiteitä sen osalta edellytetään.

Sisäisen valvonnan arviointi toteutetaan sisäministeriön sisäisen valvonnan varmistuskartan avulla. Varmistuskartan avulla ministeriön johto on sisäministeriön keskeis-

ten toimintojen osalta arvioinut sisäisen valvonnan toimintaa alkuvuodesta 2019. Varmennuskarttaan on koottu ministeriön riskit ja sisäisen valvonnan toiminta ja riippumattomien arviointien tulokset. Varmistuskartta auttaa hahmottamaan ministeriön sisäisen valvonnan kokonaisuutta ja toimintaa sekä niihin sisältyviä riskejä sekä arviointituloksia. Varmennuskarttaan on koottu ministeriön riskit ja kontrollit ja riippumattomien arviointien tulokset. Varmistuskartta auttaa hahmottamaan ministeriön sisäisen valvonnan kokonaisuutta ja toimintaa sekä niihin sisältyviä riskejä sekä arviointituloksia.

Sisäministeriön sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma perustuu sisäisen valvonnan pohjana olevaan ministeriön riskienhallintasuunnitelmaan ja varmistuskarttaan. Sisäministeriön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on säilynyt vakaana aiempiin vuosiin verrattuna, pientä muutosta voidaan pitää normaalina vuosivaihteluna. Sisäministeriön riskienhallintasuunnitelman ja sisäisen valvonnan varmistuskartan mukaisesti sisäministeriön keskeiset riskit ja haasteet liittyvät ministeriön ja sen hallinnon alan toimintaympäristöön, strategiseen johtamiseen, hallintoon ja säädösvalmisteluun.

Sisäministeriön kehittämisessä vuonna 2019 keskeisiä kehittämiskohteita ovat 2018 vuonna käynnistyneet sisäministeriön tulevaisuuden ohjausmalli ja konsernistrategia hankkeet. Tulevaisuuden ohjausmalli hanke keskittyy erityisesti tulosjohtamisen ja ohjauksen kehittämiseen. Siihen kytkeytyy kiinteästi konsernistrategia ja konserniohjauksen vahvistaminen. Tulevaisuuden ohjausmalli tukee johtamista, sisäisen turvallisuuden tilan ja sisäisen turvallisuuden strategian toimeenpanoa.

Sisäministeriön kirjanpitoyksikön sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttävät valtion talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet. Sisäministeriön sisäinen tarkastus on käynyt kirjanpitoyksikön arviointi- ja vahvistuslausuman lävitse ja toteaa, että lausumassa esitetty arvio vastaa sisäiselle tarkastukselle muodostunutta kuvaa ministeriön sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

1.8 Arviointien tulokset

Euroopan tilintarkastustuomioistuin suoritti 10.–14.9.2018 tuloksellisuustarkastuksen koskien rajavalvontaa tukevia sisäisen turvallisuuden tietojärjestelmiä joita on rahoitettu Euroopan unionin sisäisen turvallisuuden rahastosta (ISF). Tarkastus koski Schengenin tietojärjestelmää (SIS II), viisumitietojärjestelmää (VIS), Eurodac-järjestelmää (järjestelmä turvapaikanhakijoiden sormenjälkien vertailua varten), Euroopan rajavalvontajärjestelmää (Eurosur) ja matkustajarekisteriä (PNR).

Tarkastuksessa tutkittiin, onko ennen rajaa ja/tai rajalla käytettävää em. viittä järjestelmää varten käytössä asianmukainen hallintokehys ja arvioitiin, edistääkö jäsenvaltioiden ja EU:n elinten välinen yhteistyö vaikuttavaa rajavalvontaa. Lisäksi tarkastuksessa keskityttiin siihen, vastaavatko tietojärjestelmät rajavartioiden tarpeita.

Tarkastukseen osallistuivat ministeriön hallinnonalalta Rajavartiolaitos, Maahanmuuttovirasto ja Poliisihallitus. Tarkastuksesta on saatu vasta alustavat huomiot; lopullinen raportti saataneen keväällä 2019.

1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Sisäministeriö on tehnyt EU:n rahoittamien sisäasioiden rahastojen vastuuviranomaisena rahoittamiinsa hankkeisiin viisi takaisinperintää, arvoltaan yhteensä 6396,48 euroa. Neljä takaisinperintää kohdistui turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta rahoitettuihin hankkeisiin ja yksi sisäisen turvallisuuden rahastosta rahoitettuun hankkeeseen. Kaikissa viidessä takaisinperintäpäätöksessä kyse on hankkeille maksetun EU-osarahoitusosuuden palauttamisesta.

Vuoden 2018 aikana EU-osarahoitettujen hankkeiden tarkastuksissa ja valvonnassa ei ole havaittu väärinkäytöksiä tai rikoksia, vaan kyse on ollut virheistä tai puutteista raportoinnissa, dokumentoinnissa ja menettelyissä, ml. rahoitus muista EU-lähteistä.

Vuoden 2018 aikana ei havaittu virheitä ja väärinkäytöksiä.

2 Sisäministeriön talousarvion toteumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 31.12.2018	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
12. Sekalaiset tulot	23 024 338,42	43 758 617	36 288 196,66	-7 470 420,22	83
12.26.98. EU:lta saatavat tulot	18 536 337,70	31 744 000	24 273 579,78	-7 470 420,22	76
12.26.98.1. Pakolaisrahasto	1 557 226,78				
12.26.98.6. AMIF	10 718 799,32				
12.26.98.7. ISF-B	4 463 494,36				
12.26.98.8. ISF-P	1 796 817,24				
12.26.99. Sisäasianministeriön hallinnonalan muut tulot	0,00	775	775,08	0,00	0
12.26.99.3. Muut tulot	0,00	775	775,08	0,00	0
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	4 303 109,21	12 013 842	12 013 841,80	0,00	100
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	184 891,51	0	0,00	0,00	100
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	616,20	585	585,39	0,00	100
13.03.01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	616,20	585	585,39	0,00	100
13.03.01.1. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	616,20				
Tuloarviotilit yhteensä	23 024 954,62	43 759 202	36 288 782,05	-7 470 420,22	83

SISÄMINISTERIÖN JULKAISUJA 2019:13

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018 (TA + LTA:t)	Talousarvion määrärahojen		Tilinpäätös2018	Vertailu Talousarvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2018	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2018	Käyttö vuonna 2018 (pl. peruutuk- set)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23. Valtioneuvoston kanslia		104 326	50 574,52	53 751,10	104 325,62	0,00		104 000,00	50 248,90	53 751,10
23.01.24. Suomen EU-puheenjohtajuus (siirtomääräraha 2 v)		104 000	50 248,90	53 751,10	104 000,00			104 000,00	50 248,90	53 751,10
23.01.24.1. Palkkaus- ja muut kulutusmenot (EK)		104 000	50 248,90	53 751,10	104 000,00			104 000,00	50 248,90	53 751,10
23.01.29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)		326	325,62		325,62	0,00				
24. Ulkoministeriön hallinnonala	0,00	71 700	0,00	71 700,00	71 700,00		0,00	71 700,00	0,00	71 700,00
24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	0,00	71 700	0,00	71 700,00	71 700,00		0,00	71 700,00	0,00	71 700,00
26. Sisäministeriön hallinnonala	64 631 301,13	48 863 393	20 814 934,69	27 176 019,58	47 990 954,27	872 438,91	71 190 096,34	115 696 096,34	45 023 632,15	58 658 622,39
26.01.01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	13 599 189,00	13 974 000	10 005 439,84	3 968 560,16	13 974 000,00		4 835 397,36	18 809 397,36	14 650 837,20	3 968 560,16
26.01.01.1. Toimintamenot (KPY)	13 159 189,00	13 724 000	10 001 966,31	3 722 033,69	13 724 000,00		4 399 467,36	18 123 467,36	14 401 433,67	3 722 033,69
26.01.01.2. Tutkimustoiminta (KPY)	250 000,00	250 000	3 473,53	246 526,47	250 000,00		245 930,00	495 930,00	249 403,53	246 526,47
26.01.01.3. Rahoitusoikaisut (EK) (enintään)	190 000,00		0,00				190 000,00	190 000,00	0,00	0,00
26.01.04. Siviilirikin hallinnon kotimaan valmiudet (siirtomääräraha 2 v)	58 000,00	95 000	3 009,84	91 990,16	95 000,00		30 891,66	125 891,66	33 901,50	91 990,16
26.01.04.1. SKH kot. valm. yhteensovittaminen (KPY)	58 000,00	95 000	3 009,84	91 990,16	95 000,00		30 891,66	125 891,66	33 901,50	91 990,16
26.01.20. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)	5 317 000,00	7 017 000	5 840 885,49	1 176 114,51	7 017 000,00		1 430 558,49	8 447 558,49	7 271 443,98	1 176 114,51
26.01.24. EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan (siirtomääräraha 3 v)	32 424 000,00	18 875 000	572 925,68	18 302 074,32	18 875 000,00		64 262 543,86	83 137 543,86	21 529 025,01	49 784 677,13
26.01.24.1. AMIF (KPY)	23 008 000,00	7 995 000	161 816,01	7 833 183,99	7 995 000,00		36 294 928,11	44 289 928,11	12 141 890,50	30 841 183,99
26.01.24.2. ISF-B (KPY)	6 066 000,00	5 540 000	357 594,55	5 182 405,45	5 540 000,00		20 737 328,14	26 277 328,14	4 809 695,83	11 248 405,45
26.01.24.3. ISF-P (KPY)	2 082 000,00	3 925 000	0,00	3 925 000,00	3 925 000,00		5 867 995,08	9 792 995,08	3 488 233,84	6 007 000,00
26.01.24.4. EUSA Tekninen tuki (KPY)	1 068 000,00	1 300 000	53 515,12	1 246 484,88	1 300 000,00		1 162 292,53	2 462 292,53	1 089 204,84	1 373 087,69
26.01.24.5. Solid (KPY)	200 000,00	115 000	0,00	115 000,00	115 000,00		200 000,00	315 000,00	0,00	315 000,00
26.01.29. Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	2 115 822,60	2 049 393	2 049 393,18		2 049 393,18	0,00				
26.01.66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksuosuudet ulkomaille (arviomääräraha)	794 571,47	972 000	753 238,11		753 238,11	218 761,89				
26.10.01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	150 600,00	670 000	374 142,80	295 857,20	670 000,00		93 932,84	763 932,84	468 075,64	295 857,20
26.10.01.4. Sisäministeriön menot (KPY)	150 600,00	670 000	374 142,80	295 857,20	670 000,00		93 932,84	763 932,84	468 075,64	295 857,20
26.30.01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	793 000,00	3 675 000	417 769,50	3 257 230,50	3 675 000,00		456 915,11	4 131 915,11	874 684,61	3 257 230,50
26.30.01.2. Muut pelastustoimen toimintamenot (KPY)	793 000,00	675 000	208 855,43	466 144,57	675 000,00		456 915,11	1 131 915,11	665 770,54	466 144,57
26.30.01.4. Pelastustoimen uudistus / ICT (KPY)		3 000 000	208 914,07	2 791 085,93	3 000 000,00			3 000 000,00	208 914,07	2 791 085,93
26.30.20. Erityismenot (arviomääräraha)	1 079 118,06	1 336 000	682 322,98		682 322,98	653 677,02				
26.30.43. Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot (siirtomääräraha 3 v)	8 100 000,00						0,08	0,08	0,00	0,00
26.40.01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	200 000,00	200 000	115 807,27	84 192,73	200 000,00		79 856,94	279 856,94	195 664,21	84 192,73

SISÄMINISTERIÖN JULKAISUJA 2019:13

26.40.01.2.	Maahanmuuttohallinnon kehittäminen (KPY)	200 000,00	200 000	115 807,27	84 192,73	200 000,00		79 856,94	279 856,94	195 664,21	84 192,73
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		4 621,00	164 977	43 430,50	121 546,50	164 977,00	0,00	65 000,00	225 000,00	55 109,80	169 890,20
28.60.12.	Osaamisen kehittäminen (arviomääräraha)	4 621,00	4 977	4 977,00		4 977,00	0,00				
28.70.05.	Maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus (siirtomääräraha 3 v)		160 000	38 453,50	121 546,50	160 000,00		65 000,00	225 000,00	55 109,80	169 890,20
28.70.05.1.	Maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus		160 000	38 453,50	121 546,50	160 000,00		65 000,00	225 000,00	55 109,80	169 890,20
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala		0,00	16 741	16 740,77	0,00	16 740,77		0,00	16 740,77	16 740,77	0,00
32.30.51.	Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)	0,00	16 741	16 740,77	0,00	16 740,77		0,00	16 740,77	16 740,77	0,00
32.30.51.07.	Palkkatuetty työ, valtionhallinto (KPY)	0,00	16 741	16 740,77	0,00	16 740,77		0,00	16 740,77	16 740,77	0,00
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala		0,00	4 396	4 395,76		4 395,76	0,00				
33.20.50.	Valtionosuus ansiopäivärahasta (arviomääräraha)	0,00	4 396	4 395,76		4 395,76	0,00				
33.20.50.01.	Palkkatuetty työ, valtionhallinto	0,00	4 396	4 395,76		4 395,76	0,00				
Määrärahatilit yhteensä		64 635 922,13	49 225 532	20 930 076,24	27 423 017,18	48 353 093,42	872 438,91	71 255 096,34	116 113 537,11	45 145 731,62	58 953 963,69

3 Sisäministeriön tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2018- 31.12.2018		1.1.2017- 31.12.2017	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	5 460,00		260,00	
Muut toiminnan tuotot	<u>825 030,36</u>	830 490,36	<u>2 422 212,07</u>	2 422 472,07
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	76 910,58		67 635,48	
Henkilöstökulut	14 408 814,84		13 688 212,22	
Vuokrat	30 277,95		30 971,55	
Palvelujen ostot	10 047 774,70		9 703 826,39	
Muut kulut	1 093 380,60		943 369,82	
Sisäiset kulut	<u>17 300 742,27</u>	<u>-42 957 900,94</u>	<u>17 639 374,48</u>	<u>-42 073 389,94</u>
JÄÄMÄ I		-42 127 410,58		-39 650 917,87
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	590,39		616,20	
Rahoituskulut	<u>-62,27</u>	528,12	<u>-61,72</u>	554,48
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	<u>0,00</u>	0,00	<u>120,00</u>	120,00
JÄÄMÄ II		-42 126 882,46		-39 650 243,39
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Euroopan unionilta	<u>24 273 579,78</u>	24 273 579,78	<u>16 979 110,92</u>	16 979 110,92
Kulut				
Paikallishallinnolle	1 742 649,55		782 922,71	
Elinkeinoelämälle	675 049,10		8 943 367,49	
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	1 323 881,86		955 305,73	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	<u>753 238,11</u>	<u>-4 494 818,62</u>	<u>794 571,47</u>	<u>-11 476 167,40</u>
JÄÄMÄ III		-22 348 121,30		-34 147 299,87
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-2 087 940,09</u>	<u>-2 087 940,09</u>	<u>-4 093 772,47</u>	<u>-4 093 772,47</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-24 436 061,39</u>		<u>-38 241 072,34</u>

4 Sisäministeriön tase

SISÄMINISTERIÖN TASE

	31.12.2018		31.12.2017	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>4 204,70</u>	4 204,70	<u>4 204,70</u>	4 204,70
KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>7 702,50</u>	<u>7 702,50</u>	<u>7 702,50</u>	<u>7 702,50</u>
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		11 907,20		11 907,20
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	2 527,17		3 018,51	
Siirtosaamiset	76 232,22		106 052,87	
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>42 149,55</u>	<u>120 908,94</u>	<u>60 131,96</u>	<u>169 203,34</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		120 908,94		169 203,34
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>132 816,14</u>		<u>181 110,54</u>

SISÄMINISTERIÖN TASE

		31.12.2018		31.12.2017	
VASTATTAVAA					
OMA PÄÄOMA					
VALTION PÄÄOMA					
	Valtion pääoma 1.1.1998	-9 948 990,96		-9 948 990,96	
	Edellisten tilikausien pääoman muutos	-16 775 977,97		-14 688 106,56	
	Pääoman siirrot	25 336 561,47		36 153 200,93	
	Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-24 436 061,39</u>	-25 824 468,85	<u>-38 241 072,34</u>	-26 724 968,93
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ			-25 824 468,85		-26 724 968,93
VIERAS PÄÄOMA					
LYHYTAIKAINEN					
	Talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen yhdistilit	21 469 055,40		20 683 896,73	
	Saadut ennakot	54 382,86		305 201,64	
	Ostovelat	1 014 172,15		1 354 441,63	
	Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	297 843,18		297 890,88	
	Edelleen tilittävät erät	297 673,21		269 621,24	
	Siirtovelat	2 708 941,69		2 800 534,91	
	Muut lyhytaikaiset velat	<u>115 216,50</u>	25 957 284,99	<u>1 194 492,44</u>	26 906 079,47
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ			25 957 284,99		26 906 079,47
VASTATTAVAA YHTEENSÄ			<u>132 816,14</u>		<u>181 110,54</u>

5 Liitetiedot

5.1 Tilinpäätöslaskelmien liitteet

- Liite 1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus
- Liite 2 Nettoutetut tulot ja menot
- Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset
- Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat
- Liite 5 Henkilöstökulujen erittely
- Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
- Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
- Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut
- Liite 9 Talousarvionaloudesta annetut lainat
- Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset
- Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat
- Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut
- Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
- Liite 14 Taseeseen sisällyttömät rahastoidut varat
- Liite 15 Velan muutokset
- Liite 16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio
- Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Sisäministeriön tilinpäätöksen liite 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

1. Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten vaikutukset

Toimintamenoäärärahoihin on kohdistunut vähennyksiä pääministeri Sipilän hallitusohjelman mukaisten hallituksen päättämien julkisen talouden välttämättömien sopeutustoimien johdosta.

Sisäministeriön hallinnonalan toimialasidonnaisten ICT-tehtävien organisointiin 1.1.2016 alkaen liittyen ns. perustoiminnan mahdollistavat määrärahat siirrettiin toimialojen (ml. sisäministeriö) toimintamomenteilta poliisitoimen toimintamenoihin.

2. Valuuttakurssi, jolla ulkomaanrahamääräiset velat ja saamiset sekä muut sitoumukset on muutettu Suomen rahaksi

Ministeriön ulkomaanrahamääräiset velat eivät ole olennaisia, joten niitä ei ole muutettu tilinpäätöspäivän kurssiin. Velat on viety kirjanpitoon tapahtuman syntymispäivän mukaiseen valuuttakurssiin euroiksi muutettuina ja syntyvät kurssierot käsitellään maksuperusteisesti.

3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja niiden muutokset

Kirjanpitoyksikön tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja –asetusta sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksessä käytetyt arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät ovat talousarvioasetuksen 66 a §:n mukaisia.

Ministeriön palkkakulujen jaksotus on tehty ottamalla vuoden 2018 kirjanpitoon vain vuoden 2018 loppuun mennessä maksetut palkat. Jaksotus on tehty vastaavalla tavalla jo edellisvuoden tilinpäätöksessä.

Valtion virka- ja työehtosopimuksessa sopimuskaudelle 2018-2020 (9.3.2018) on sopimuksen 6 §:ssä kirjattu, että virkamiehelle ja työntekijälle, jonka palvelussuhde on alkanut viimeistään 3.9.2018 ja palvelussuhde on keskeytymättä jatkunut 18.11.2018 saakka, maksetaan tammikuun 2019 palkanmaksun yhteydessä erillinen kertaerä. Kertaerä on suuruudeltaan 9,2 %:a yleisen virka- ja työehtosopimuksen 7 §:n mukaisesta kuukausipalkkauksesta.

Kertaerää ei ole jaksotettu tilikaudelle 2018, vaan se kirjataan kokonaisuudessaan tilikauden 2019 menoksi.

Muutoin menot on kohdennettu suoriteperusteisesti (toimintamenot) tai maksatuspäätösperusteisesti (siirtotalouden menot).

4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuneet tuotot ja kulut sekä talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset

Vuodelle 2017 kuuluva sisäministeriön Intranet-konseptointiin liittyvä 20 460 euron suuruinen lasku maksettiin vuonna 2018. Tositenumero XA-1200000052.

Vuodelle 2017 kuuluva Acta-järjestelmän laitteistouudistuksesta aiheutuva 9 655,03 euron suuruinen lasku maksettiin vuonna 2018. Laskusta 2 145,56 euroa oli sisäministeriön osuutta. Muu osa laskutettiin edelleen hallinnonalan muilta virastoilta. Tositenumero XA- 1200000078.

Vuodelle 2017 kuuluva EUSA-rahastojen väliarvioinnin 45 532,80 euron suuruinen lasku ajalta 19.6.-19.12.2017 maksettiin vuonna 2018. Tositenumero XA- 1200000062.

Vuodelle 2017 kuuluva tutkimustoimintaan liittyvä 4 232,40 euron suuruinen lasku maksettiin vuonna 2018. Tositenumero XA- 1200000068.

Vuodelle 2017 kuuluva 3 750 euron suuruinen kokoustarjoilulasku maksettiin vuonna 2018. Tositenumero XA-1200000043.

5. Selvitys tiedoista, jotka eivät ole vertailukelpoisia edelliseen vuoteen

Sisäministeriön hallinnonalan toimialasidonnaisten ICT-tehtävien organisointiin 1.1.2016 alkaen liittyen ns. perustoiminnan mahdollistavat määrärahat siirrettiin toimialojen (ml. sisäministeriö) toimintamenomomenteilta poliisitoimen toimintamenoihin.

Siirroilla on vaikutusta ministeriön toimintameno- ja htv-määriin, tuotto- ja kululaskelmaan, taseeseen sekä myös tilinpäätöksen liitteisiin.

6) Selvitys tilinpäätöksen jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kun niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa

Pelastusopistoon sijoitettu Kriisinhallintakeskus siirretään 1.1.2019 alkaen osaksi sisäministeriö-kirjanpitoyksikköä.

Öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntatehtävä siirretään ympäristöministeriöltä sisäministeriölle vuoden 2019 alusta.

Sisäministeriön tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2018 määrärahojen		Tilinpäätös 2018	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2018	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2018	Käyttö vuonna 2018 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
26.01.01.	Bruttomenot	14 244 658,25	14 774 000	10 753 312,62		14 721 872,78				15 440 151,11	
Sisäministeriön toiminta-	Bruttotulot	645 469,25	800 000	747 872,78		747 872,78				789 313,91	
menot (siirtomääräraha 2 v)	Nettomenot	13 599 189,00	13 974 000	10 005 439,84	3 968 560,16	13 974 000,00		4 835 397,36	18 809 397,36	14 650 837,20	3 968 560,16
26.01.04.	Bruttomenot	58 000,00	95 000	3 009,84		95 000,00				33 901,50	
Siviilikriisinhallinnan kotimaan	Bruttotulot	0,00	0	0,00		0,00				0,00	
valmiudet (siirtomääräraha 2 v)	Nettomenot	58 000,00	95 000	3 009,84	91 990,16	95 000,00		30 891,66	125 891,66	33 901,50	91 990,16
26.10.01.	Bruttomenot	150 600,00	670 000	374 142,80		670 000,00				468 075,64	
Poliisitoimen toiminta-	Bruttotulot	0,00	0	0,00		0,00				0,00	
menot (siirtomääräraha 2 v)	Nettomenot	150 600,00	670 000	374 142,80	295 857,20	670 000,00		93 932,84	763 932,84	468 075,64	295 857,20
26.30.01.	Bruttomenot	826 204,53	3 675 000	457 317,88		3 714 548,38				915 090,98	
Pelastustoimen toimintamenot	Bruttotulot	33 204,53	0	39 548,38		39 548,38				40 406,37	
(siirtomääräraha 2 v)	Nettomenot	793 000,00	3 675 000	417 769,50	3 257 230,50	3 675 000,00		456 915,11	4 131 915,11	874 684,61	3 257 230,50
26.40.01.	Bruttomenot	200 000,00	200 000	115 807,27		200 000,00				195 664,21	
Maahanmuuttoviraston ja valtion	Bruttotulot	0,00	0	0,00		0,00				0,00	
vastaanottokeskusten		0,00									
toimintamenot	Nettomenot	200 000,00	200 000	115 807,27	84 192,73	200 000,00		79 856,94	279 856,94	195 664,21	84 192,73
(siirtomääräraha 2 v)											

Sisäministeriön tilinpäätöksen liitteet 3, 6-9, 11-13, 15-17

Liite 3	Ei ilmoitettavaa
Liite 6	Ei ilmoitettavaa
Liite 7	Ei ilmoitettavaa
Liite 8	Ei ilmoitettavaa
Liite 9	Ei ilmoitettavaa
Liite 11	Ei ilmoitettavaa
Liite 12	Ei ilmoitettavaa
Liite 13	Ei ilmoitettavaa
Liite 15	Ei ilmoitettavaa
Liite 16	Ei ilmoitettavaa
Liite 17	Ei ilmoitettavaa

Sisäministeriön tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääloukan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.		Peruutettu	
		Tilijaottelu	Yhteensä
26. Sisäministeriön hallinnonala			12 013 841,80
Vuosi 2016			11 823 841,72
26.01.24.1.	AMIF (KPY)	1 306 853,62	
26.01.24.2.	ISF-B (KPY)	10 219 226,86	
26.01.24.3.	ISF-P (KPY)	297 761,24	
Vuosi 2017			190 000,08
26.01.01.3.	Rahoitusoikaisut (EK) (enintään)	190 000,00	
26.30.43.	Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot	0,08	
Pääloukat yhteensä			12 013 841,80
Vuosi 2016			11 823 841,72
Vuosi 2017			190 000,08

Sisäministeriön tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2018	2017
Henkilöstökulut	12 328 146,28	11 714 924,49
Palkat ja palkkiot	12 263 735,62	11 667 539,44
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	64 410,66	47 385,05
Henkilösivukulut	2 080 668,56	1 973 287,73
Eläkekulut	1 934 541,35	1 830 566,51
Muut henkilösivukulut	146 127,21	142 721,22
Yhteensä	14 408 814,84	13 688 212,22
Johdon palkat ja palkkiot, josta	564 473,22	440 840,63
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	3 720,00	4 300,00
Johto	860,00	940,00
Muu henkilöstö	2 860,00	3 360,00

Sisäministeriön tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	Kap- pale määrä	Mark- kina-arvo	31.12.2018	Omistus- osuus %	Myyntioikeuk- sien alaraja %	Saadut osin- got*	31.12.2017	
			Kirjanpito- arvo				Mark- kina-arvo	Kirjanpito- arvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet	1 027	9 243,00	7 702,50			585,39	9 355,97	7 702,50
Aktia Oyj, A-sarjan osake	1 027	9 243,00	7 702,50			585,39	9 355,97	7 702,50
Osakkeet ja osuudet yhteensä			7 702,50			585,39		7 702,50

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Sisäministeriöllä ei ole oman pääoman ehtoisia sijoituksia.

Sisäministeriön tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisällymättömät rahastoidut varat

Nimi	Taseen loppusumma tai varojen määrä	Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus
Talousarvion ulkopuolella oleva valtion rahaston yhdistili 31.12.2018		
Palosuojelurahasto	21 469 055,40	Palosuojelurahaston varoja käytetään palo- ja pelastustoimen edistämiseen. Palosuojelurahaston varat muodostuvat palovakuutusmaksuista perittävästä palosuojelumaksuista.

6 Allekirjoitukset

Tilinpäätösasiakirjan hyväksyminen

Olemme tänään hyväksyneet sisäministeriön kirjanpitoyksikön vuoden 2018 tilinpäätöksen.

Helsingissä 27.2.2019

Sisäministeri

Kai Mykkänen

Kansliapäällikkö

Ilkka Salmi

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä . . 2019

Johtava tilintarkastaja

Minna Tyrväinen

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäministeriö PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Inrikesministeriet PB 26, 00023 Statsrådet

www.intermin.fi